Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 269 (6245) | 22 лістапада 1938 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ Ў НУМАРЫ:

У ЦК ВКП(б).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:

Консультацыя вывучаючым гісторыю ВКП(б). Што такое метафізіка?

А. С. Якута — Індывідуальная консультацыя.

А. Золатцаў — Маладыя армейскія большэвікі.

АРТЫКУЛЫ:

З. Аксельрод, Г. Камянецкі — Класік яўрэйскай літаратуры.

Я. Прымічоў — Настаўніца.

Рэспубліканская нарада тарфянікаў.

На пленуме Менскага горсовета.

МАЛЕНЬКІ ФЕЛЬЕТОН: **С. Краўцоў** — Без цяганіны.

Міжнародны шахматны турнір.

Пісьмы ў рэдакцыю.

ЗА РУБЯЖОМ:

Грандыёзны мітынг у Парыжы.

Зварот да Далад'е прадстаўнікоў французскай інтэлігенцыі.

На сесіі чэхаславацкага парламента.

Фашысцкі тэрор у Судэцкай вобласці.

На франтах у Іспаніі.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі.

Паўстанне ў япона-манчжурскіх войсках.

УЗБРОІЦЬ КАЛГАСНІКАЎ АГРАТЭХНІЧНЫМІ ВЕДАМІ

Перамогі соцыялістычнага земляробства стварылі вялікія магчымасці для прымянення ўсіх дасягненняў навукі і тэхнікі. Агратэхнічная навука знаходзіць самае шырокае распаўсюджанне на калгасных палях. Стаханаўцы соцыялістычных палёў унеслі ў агранамічную навуку многа новага. Яны наглядна паказалі, што толькі ва ўмовах соцыялістычнай гаспадаркі можна атрымаць небывала высокія і ўстойлівыя ураджаі.

Старой дарэволюцыйнай вёсцы, прыгнечанаму царызмам, памешчыкамі і кулакамі абяздоленаму сялянству было, зразумела, не да агратэхнікі. Ды аб якім прымяненні агранавукі магла ісці гутарка пры наяўнасці вузкіх апустошаных палосак, пры «тэхніцы» сахі і лапаты! Аграномы налічваліся ў вёсцы адзінкамі, але і яны знаходзіліся на службе ў памешчыкаў, кулакоў.

Тое, аб чым і марыць не мог працоўны селянін царскай Расіі, тое, што было не па плячу аднаасобніку, аказалася магчымым і стала сапраўднасцю ў калгаснай вёсцы. Скарыстоўваючы багацейшы парк сельскагаспадарчых машын, добрасумленна працуючы на калгасных палях, упорна авалодваючы агратэхнікай, совецкае сялянства паказала ўзоры бліскучай работы за ажыццяўленне лозунга таварыша Сталіна аб 7—8 мільярдах пудоў хлеба, за рост заможнасці калгаснай вёскі.

У нашай краіне вялікі размах падрыхтоўкі спецыялістаў для сельскай гаспадаркі. Толькі за годы двух сталінскіх пяцігодак вышэйшыя сельскагаспадарчыя навучальныя ўстановы выпусцілі 68 тысяч спецыялістаў па ўсіх галінах сельскагаспадарчай вытворчасці і 140 тысяч спецыялістаў сярэдняй кваліфікацыі — агратэхнікаў, заатэхнікаў, землеўпарадчыкаў і т. д.

За годы існавання калгаснага ладу совецкая агранамічная навука заваявала вялікія перамогі. Толькі ў Совецкім Саюзе атрымала поўнае прызнанне і шырокае прымяненне вучэнне вялікіх вучоных Дарвіна, Мічурына.

Рост стаханаўскага руху ў вёсцы ў рэшаючай ступені залежыць ад усваення калгаснікамі асноў перадавой агратэхнікі. Без авалодання агратэхнікай, без асваення машын не можа быць стаханаўскага руху, нельга заваёўваць высокія ўраджаі. І таму барацьба за самае шырокае распаўсюджанне і прымяненне перадавой агратэхнікі, за агранамічную пісьменнасць калгаснікаў — адказнейшая задача ў барацьбе за далейшы рост ураджайнасці соцыялістычных палёў.

Зусім не выпадкова польскія шпіёны, якія ў свой час арудавалі ў зямельных органах рэспублікі, усяляк развальвалі работу па падрыхтоўцы кадраў масавых кваліфікацый, зрывалі агратэхнічную вучобу ў калгасах.

Астаецца, аднак, незразумелым, чаму Наркамзем БССР і зараз праяўляе абураючую бяздзейнасць у пытаннях арганізацыі агратэхнічнай і заатэхнічнай вучобы ў калгасах. Наркамзем канчаткова самаўхіліўся ад гэтага важнейшага ўчастка работы. Яго дрэннаму прыкладу, на жаль, паследвалі абласныя і раённыя зямельныя аддзелы. У рэзультаце, ганебна зрываецца масавая агратэхнічная вучоба, якая павінна была ахапіць сотні тысяч калгаснікаў рэспублікі і дапамагчы ім авалодваць агранамічнай навукай.

У чым-жа справа? Чаму такая бездапаможнасць? Можа, няма людзей, якім можна было-б даручыць выкладанне агратэхнікі ў калгасах? Не, няпраўда. Такія людзі ёсць у кожным раёне. У сістэме аднаго толькі Наркамзема працуе 830 аграномаў, 537 заатэхнікаў, 174 ветурачы. Толькі за 1937 год выпушчана 545 ветэрынарных фельчараў.

А колькі яшчэ ёсць настаўнікаў, якія могуць быць прыцягнуты да гэтай работы! Гэтыя таварышы ў сваёй масе адданы калгаснаму ладу, гараць жаданнем дапамагчы калгаснікам.

Значыць, справа не ў «аб'ектыўных» прычынах, на якія вельмі часта і ахвотна спасылаюцца ў Наркамземе рэспублікі, а ў тым, што тут забылі аб сваім прамым абавязку ўзбройваць калгаснікаў агратэхнікай.

Каб уявіць сабе парочнасць стылю работы Наркамзема на гэтым участку, дастаткова прыглядзецца да таго, як Наркамзем узначальвае работу па падрыхтоўцы кадраў масавых кваліфікацый праз раённыя калгасныя школы і розныя курсы. У мінулым годзе паводле плана трэба было падрыхтаваць 2.550 брыгадзіраў па паляводству і 3.120 загадчыкаў жывёлагадоўчымі фермамі. Падрыхтавана-ж толькі 1.500 паляводаў і 1.170 жывёлаводаў. Наогул-жа план падрыхтоўкі кадраў масавых кваліфікацый па сістэме Наркамзема быў выканан на 28 проц. Замест 42.308 чалавек, падрыхтавана 11.930 чалавек.

Можна было чакаць, што гэты правал прымусіць Наркамзем апомніцца. Аднак, у Наркамземе нічога не змянілася, палітычныя вывады не зроблены. Больш таго, калі ў мінулым годзе план выпуску з раённых калгасных школ быў выканан на 58 проц., то ў гэтым годзе план укамплектавання школ выканан толькі на 42 проц. А між тым, дзяржаўныя асігнаванні на падрыхтоўку кадраў у 1938 годзе па Наркамзему БССР складаюць 21.600 тыс. руб.

Але аднымі толькі раённымі калгаснымі школамі і школамі механізатарскіх кадраў, — нават пры добрай пастаноўцы іх работы, — ні ў якім разе не можа быць канчаткова вырашана задача ўздыму тэхнічнага і агратэхнічнага ўзроўню сельскагаспадарчых кадраў, не можа быць вырашана задача ўзбраення шырокіх мас калгаснікаў агранамічнымі і заатэхнічнымі ведамі. Асенне-зімовы перыяд павінен быць максімальна скарыстан для перападрыхтоўкі кадраў масавых кваліфікацый праз розныя кароткатэрміновыя курсы пры машынна-трактарных станцыях, і асабліва праз сістэму арганізацыі агравучобы непасрэдна ў калгасах без адрыву людзей ад вытворчасці.

У мінулую зіму ў некаторых калгасах існавалі агратэхнічныя гурткі. Налічваліся яны адзінкамі. Зямельныя органы імі не кіравалі, метадычнай дапамогі яны не атрымлівалі. Якасць іх работы была вельмі нізкая, працавалі бессістэмна. Не было вучэбных планаў і праграм. Такім чынам, асобныя аграномы, якія па сваёй асабістай ініцыятыве арганізоўвалі гурткі, поўнасцю былі прадастаўлены самім сабе. Летам гэтыя гурткі поўнасцю спынілі сваё існаванне. Такое саматужніцтва і бессістэмнасць не маглі забяспечыць колькі-небудзь добраякаснай работы гурткоў.

Аднак і па гэты час Наркамзем літаральна нічога не зрабіў, каб не дапусціць леташняй практыкі. Арганізацыяй агратэхнічнай вучобы калгаснікаў ніхто ў наркамаце не займаецца і па гэты час. Спытайце, напрыклад, у старшых аграномаў зернавога і ільнянага ўпраўленняў Наркамзема тт. Ладысева і Яранцава, што робіцца ў калгасах па агратэхнічнай вучобе. Нічога яны не адкажуць, бо гэтым пытаннем ніколі не займаліся. Наогул-жа ў вытворчых упраўленнях Наркамзема жывучы шкодныя настроі, — што пытаннем падрыхтоўкі масавых кваліфікацый павінен займацца толькі аддзел кадраў. Апошні не ўкамплектаван кваліфікаванымі работнікамі і ў сваю чаргу спадзяецца на вытворчыя ўпраўленні.

Пара пакончыць з такой нягоднай практыкай. Пара па-большэвіцку ўзяцца за ўзбраенне калгаснікаў агранамічнымі і заатэхнічнымі ведамі.

Але віна не аднаго толькі Наркамзема. Не адны толькі зямельныя работнікі павінны несці адказнасць за ўкараненне агранавукі на вёсцы. Ім на дапамогу абавязаны прысці партыйныя і совецкія арганізацыі. Нельга прызнаць нармальным такі факт, калі райвыканкомы не цікавяцца агравучобай, не займаюцца падрыхтоўкай кадраў масавых кваліфікацый для калгасаў, не дапамагаюць ва ўкамплектаванні калгасных школ, курсаў, гурткоў і т. д.

Толькі агульнымі намаганнямі зямельных органаў, партыйных і совецкіх арганізацый можна будзе рашуча палепшыць работу па ўзбраенню калгаснікаў агранамічнымі ведамі.

Прадстаіць найвялікшая работа. Неабходна зараз-жа ўлічыць усе магчымасці, цалкам скарыстаць аграномаў, заатэхнікаў, ветурачоў, настаўнікаў і т. д.

Асабліва важна скарыстаць вопыт стаханаўцаў. Гэты вопыт павінен быць пакладзен у аснову агратэхнічнай вучобы. Навучыць масы калгаснікаў прыёмам стаханаўскай агратэхнікі — вось у чым задача.

У ЦК ВКП(б)

ЦК ВКП(б) пастанавіў аб'яднаць аддзел прапаганды і агітацыі ЦК ВКП(б) і аддзел друку ЦК ВКП(б) у адзіны аддзел прапаганды і агітацыі (вуснай і друкаванай).

Загадчыкам аддзела прапаганды і агітацыі ЦК ВКП(б) назначан тав. Жданаў А. А.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

25 лістапада, у 12 гадзін дня, у Доме партактыва (вялікая зала) адбудзецца пленум Менскага абкома КП(б)Б.

Сакратар Менабкома КП(б)Б А. МАТВЕЕЎ.

ГРАНДЫЁЗНЫ МІТЫНГ У ПАРЫЖЫ

ПАРЫЖ, 20 лістапада. (ТАСС). У Парыжы на Зімовым веладроме адбыўся грандыёзны мітынг, арганізаваны комуністычнай партыяй у гонар вярнуўшыхся з рэспубліканскай Іспаніі байцоў інтэрнацыянальных брыгад. На мітынгу прысутнічала больш 30 тысяч працоўных, якія сустрэлі бурнымі авацыямі байцоў інтэрнацыянальных брыгад. Паяўленне на мітынгу Андрэ Марці і раненых байцоў было спаткана спяваннем «Марсельезы» і «Інтэрнацыянала». Мітынг адначасова з'явіўся рэзкім пратэстам мас супроць надзвычайных дэкрэтаў урада Далад'е.

Марсель Кашэн выступіў з прамовай, выкрываючай намеры ўдзельнікаў мюнхенскага пагаднення ператварыць Іспанію ў другую Чэхаславакію.

Выступіўшы затым з прамовай Андрэ Марці ўказаў на гераічны прыклад барацьбы іспанскага народа, адзначыўшы, што верным сродкам выратавання Іспанскай рэспублікі з'яўляецца адзінства паміж соцыялістамі і комуністамі, як гэта ажыццёўлена ў рэспубліканскай Іспаніі ў працэсе сумеснай барацьбы супроць міжнароднага фашызма.

Удзельнікі мітынга, стоячы, прынялі ўрачыстую клятву ўсімі сродкамі перашкодзіць удушэнню рэспубліканскай Іспаніі; узмацніць практычную дапамогу рэспубліканскай Іспаніі шляхам адпраўкі ёй прадуктаў, вопраткі і медыкаментаў. Удзельнікі мітынга далі абяцанне таксама ўсімі сіламі змагацца за адмену надзвычайных дэкрэтаў, уведзеных французскім урадам, і весці барацьбу за стварэнне такога ўрада, які адпавядаў-бы жаданням народа.

ЗВАРОТ ДА ДАЛАД'Е ПРАДСТАЎНІКОЎ ФРАНЦУЗСКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫІ

ПАРЫЖ, 20 лістапада. (ТАСС). Значная група французскіх палітычных і грамадскіх дзеячоў, прадстаўнікоў навуковага і літаратурнага свету накіравала Далад'е зварот, у якім гаворыцца, што «рашэнне іспанскага рэспубліканскага ўрада аб поўным адкліканні іншаземных добраахвотнікаў, прынятае без усякіх умоў і неадкладна ажыццёўленае, з'яўляецца найбольш правільным шляхам быстрага рашэння іспанскай праблемы. Мы лічым неабходным поўнае адкліканне з Іспаніі ў бліжэйшы тэрмін і без усякіх умоў усіх іншаземных салдат, тэхнікаў і спецыялістаў, якія знаходзяцца на службе ў генерала Франко. Мы лічым, што гэта адкліканне не павінна паслужыць прадлогам да прадастаўлення якіх-небудзь кампенсацый, якія могуць пашкодзіць інтарэсам міру і безапаснасці Францыі».

НА СЕСІІ ЧЭХАСЛАВАЦКАГА ПАРЛАМЕНТА

ПРАГА, 20 лістапада. (ТАСС). Прынятыя чэхаславацкім парламентам законапраекты аб аўтаноміі Славакіі і Закарпацкай Украіны некалькі адрозніваюцца ад першапачаткова ўнесеных праектаў. У адносінах славацкага закона змены датычаць галоўным чынам пытання аб ужыванні чэшскай мовы ў Славакіі. Адзінай дзяржаўнай мовай у Славакіі ўстаноўлена славацкая. Ужыванне чэшскай мовы ў зносінах з дзяржаўнымі ўстановамі дазваляецца толькі асобам чэшскай нацыянальнасці.

Канчаткова ўстаноўлена, што агульнадзяржаўнымі органамі ўсіх трох аўтаномных частак Чэхаславакіі — Чэхіі, Славакіі і Закарпацкай Украіны — з'яўляюцца, апрача прэзідэнта, міністэрствы — замежных спраў, ваеннае, шляхоў зносін і фінансаў (толькі па лініі кіравання дзяржаўнымі даўгамі). Мяркуецца стварэнне яшчэ аднаго агульнарэспубліканскага міністэрства — «па эканамічнай рэканструкцыі».

У законе аб аўтаноміі Закарпацкай Украіны пакінута старая назва вобласці — Падкарпацкая Русь.

Фашысцкі тэрор у Судэцкай вобласці

ПРАГА, 21 лістапада. (ТАСС). У сувязі з падрыхтоўкай да «выбараў» у германскі «рэйхстаг» ад Судэцкай вобласці (4 снежня), там пачалася новая хваля масавых арыштаў антыфашыстаў. У горадзе Чэска Ліпа арыштавана 70 чалавек. Масавыя арышты праведзены таксама ў гарадах Лейтмерыц, Мосце, Крумлове і ў іншых. Лёс многіх арыштаваных невядомы. У лесе, недалёку ад Валары, трэцяга дня знойдзен труп былога старшыні акруговай арганізацыі соцыял-дэмакратаў Фішэра. Другі соцыял-дэмакратычны актывіст — Дзілінгер «пакончыў жыццё самагубствам». Аб росце самагубстваў паведамляюць з розных раёнаў Судэцкай вобласці.

Адначасова паведамляецца аб новых выступленнях рабочых супроць самавольстваў фашысцкіх улад і прадпрыемцаў. Гэтымі днямі ў горадзе Лейтмерыцы рабочыя машынабудаўнічага завода накіравалі дэпутацыю да адміністрацыі з патрабаваннем павысіць зарплату. Пасля адмаўлення адміністрацыі задаволіць патрабаванне рабочых, яны абвясцілі стачку; сярод рабочых праведзены арышты.

ДА НАДЫХОДЗЯЧЫХ ВЫБАРАЎ ПРЭЗІДЭНТА ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 21 лістапада. (ТАСС). Як перадаюць з паінфармаваных крыніц, выбары новага прэзідэнта Чэхаславакіі адбудуцца ў бліжэйшыя дні. Мяркуюць, што прэзідэнт будзе выбран толькі на тры месяцы, г. зн. на перыяд распрацоўкі і прыняцця новай канстытуцыі. Пасля гэтага будзе выбран пастаянны прэзідэнт. На пост часовага главы дзяржавы высоўваецца кандыдатура цяперашняга міністра ўнутраных спраў Чэрны.

Закон аб надзвычайных поўнамоцтвах, магчыма, будзе прынят толькі пасля выбрання прэзідэнта і стварэння новага ўрада. Аграрны друк піша, што склад новага ўрада будзе рэкамендаван партыяй «Народнага нацыянальнага адзінства».

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

Як паведамляецца ў афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны, 20 лістапада на ўсходнім фронце інтэрвенты прадаўжалі атакі на пазіцыі рэспубліканцаў на правым беразе ракі Сегрэ. Інтэрвенты некалькі прасунуліся наперад.

Рэспубліканская авіяцыя зрабіла некалькі рэйдаў, з поспехам абстраляўшы з кулямётаў скапленні войск праціўніка.

* * *

19 лістапада авіяцыя інтэрвентаў зрабіла налёт на Пасабланка (на поўдні Іспаніі). Адна з бомб, разарваўшыся паблізу газасхова, засыпала ўваход. Загінула 14 чалавек. Фашысцкія самалёты абстралялі таксама пасажырскі поезд за 40 км. на паўночны ўсход ад Пасабланка. Забіты 4 пасажыры.

(ТАСС).

Ваенныя дзеянні ў Кітаі

У ПАЎДНЕВЫМ КІТАІ

Кітайскія войскі развіваюць контрнаступленне на Кантон у 4-х напрамках. Як паведамляе газета «Даваньбао», перадавыя ўдарныя атрады кітайскіх войск падышлі да Кантона на адлегласць 3—4 кіламетраў. У раёне прыгараднай станцыі Хуанша адбываюцца жорсткія баі. Кітайская артылерыя прадаўжае абстрэльваць горад. Японцы ўзводзяць абарончыя ўмацаванні вакол Кантона, а таксама ў самым горадзе.

За апошнія некалькі дзён у баях забіта 4.000 японскіх салдат і 2.000 узята ў палон. Кітайцы захапілі 200 японскіх кулямётаў і 6.000 артылерыйскіх снарадаў.

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

18 лістапада на заходнім адрэзку чыгункі Даокоу—Цінхуа (у паўночнай частцы правінцыі Хэнань) партызаны ўзарвалі японскі ваенны поезд, гружаны ваенным снаражэннем, 60 японскіх салдат забіта і ранена.

ПАЎСТАННЕ Ў ЯПОНА-МАНЧЖУРСКІХ ВОЙСКАХ

ЧУНЦІН, 21 лістапада. (ТАСС). Агенцтва Сентраль Ньюс паведамляе аб буйным антыяпонскім паўстанні ў войсках Манчжоу-го, расквартэраваных у раёне Доланор (правінцыя Чахар). Паўстаўшыя колькасцю каля адной дывізіі перабілі японскіх саветнікаў і афіцэраў і абвясцілі аб пераходзе на бок цэнтральнага кітайскага ўрада. Повадам для паўстання паслужыла зверская расправа японскага саветніка з сынам аднаго кітайскага камандзіра.

НА МІЖНАРОДНЫМ ШАХМАТНЫМ ТУРНІРЫ

МАСКВА, **(маланка)**. Учора на міжнародным амстэрдамскім шахматным турніры адбывалася дагрыванне адкладзеных партый. Без ігры, па прапанове Кераса, была прызнана нічыёй партыя Батвінік—Керэс. Без ігры згадзіліся таксама на нічыю Капабланка і Файн. Рэшэўскі, не скарыстаўшы сваёй перавагі ў партыі супроць Алехіна, таксама вымушан быў задаволіцца нічыёй.

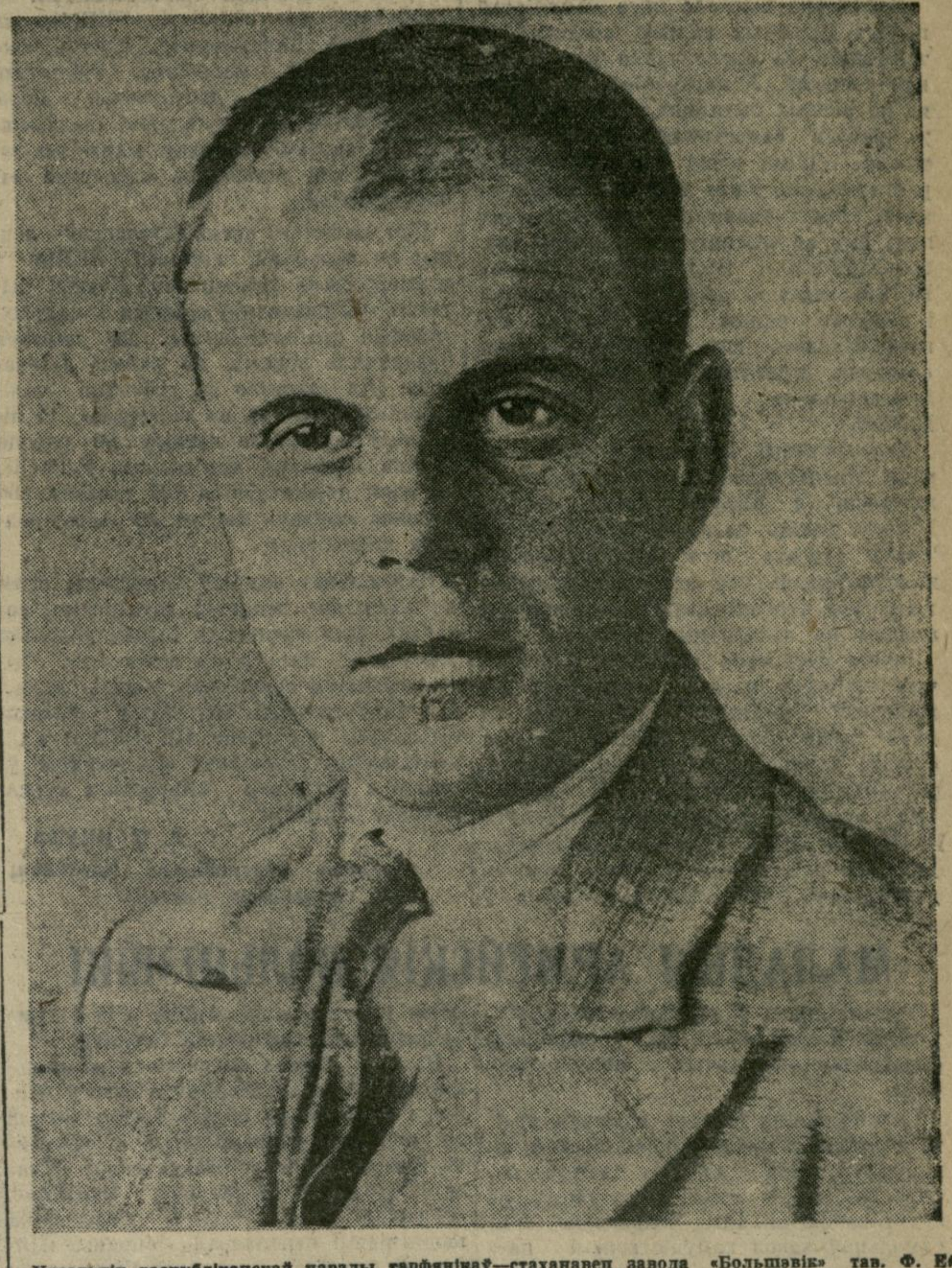

Удзельнік рэспубліканскай нарады тарфянікаў — стаханавец завода «Большэвік» тав. Ф. Е. Зубаў.

Фото Я. Салавейчыка.

НА ПЛЕНУМЕ МЕНСКАГА ГОРСОВЕТА

Праверка Камісіяй совецкага кантролю работы Менскага горсовета паказала, што прэзідыум горсовета, яго секцыі і апарат не спраўляюцца са сваімі задачамі, што ліквідацыя вынікаў шкодніцтва ў рабоце горсовета праходзіць нездавальняюча.

Кіраўнікі горсовета груба парушаюць совецкую дэмакратыю. З 1936 года ні прэзідыум, ні дэпутаты не рабілі справаздач перад сваімі выбаршчыкамі. Многа дэпутатаў зусім бяздзейнічаюць. «Дзейнасць», напрыклад, дэпутата Кайзера заключаецца ў тым, што за чатыры годы ён... адзін раз наведаў пленум горсовета.

Прэзідыум не кіруе і работай сваіх секцый. Большасць секцый працуе дрэнна. Секцыя рэволюцыйнай законнасці нават не мае кіраўніка. Сакратар горсовета тав. Казлоўскі, на якога прэзідыумам ускладзена непасрэднае кіраўніцтва секцыямі, ні разу не прысутнічаў на іх пасяджэннях, не гаворачы ўжо аб дзелавой дапамозе ім у рабоце.

Не цікавіцца прэзідыум горсовета і работай дэпутацкіх груп. Больш таго, ён не мае даных, дзе дэпутацкія групы створаны.

Рад пастаноў пленумаў горсовета не ажыццёўлен. Пастанова пленума аб пашырэнні выпуску прадметаў шырспажыву два месяцы ляжала без руху ў стале намесніка старшыні горсовета тав. Герчыкава.

Прэзідыум горсовета дапускаў парушэнні рэволюцыйнай законнасці. Ён выносіў рад незаконных абавязковых пастаноў і не змагаўся з фактамі няправільнага штрафавання грамадзян. Старшыня адміністрацыйнай камісіі пры Варашылаўскім райсовеце, напрыклад, толькі за два дні аштрафаваў 161 чалавека.

Важнейшая справа — разгляд скаргаў працоўных — перадаверана другарадным работнікам. Няма ніякага кантролю з боку прэзідыума за праходжаннем і разглядам скаргаў.

Буйныя недахопы ёсць у рабоце аддзелаў горсовета. Пытанні комунальнай гаспадаркі, дзяржгандлю, народнай асветы, пашырэння выпуску прадметаў шырспажыву, работы мясцовай прамысловасці, забеспячэння насельніцтва апалам — усе гэтыя надзённыя пытанні, звязаныя з задаволеннем істотных патрэб насельніцтва горада, не стаялі ў цэнтры ўвагі прэзідыума горсовета.

Выступаўшыя ў спрэчках таварышы на канкрэтных фактах паказвалі буйныя недахопы ў рабоце прэзідыума горсовета.

* * *

Работа пленума горсовета, пачатая 20 лістапада, была перанесена на 21-е. На другое пасяджэнне пленума з'явілася ўсяго толькі 187 дэпутатаў — гэта менш палавіны агульнага ліку дэпутатаў. Не гледзячы на неправамоцнасць пленума, прэзідыум горсовета (старшыня тав. Любіч), парушаючы совецкую дэмакратыю, работу пленума ўсё-ж прадаўжаў.

Гэты факт ёсць яркае сведчанне таго, што прэзідыум горсовета не зрабіў ніякіх для сябе вывадаў з пастановы СНК БССР у сувязі з абследаваннем Камісіяй совецкага кантролю работы горсовета. Незразумела, чаму прысутнічаўшыя на пленуме дэпутаты горсовета не патрабавалі ад сваіх кіраўнікоў няўхільнага выканання асноўных прынцыпаў совецкай дэмакратыі.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА РАБОТНІКАЎ ТАРФЯНОЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

21 лістапада прадаўжала сваю работу нарада работнікаў тарфяной прамысловасці БССР. На ранішнім пасяджэнні пачаліся спрэчкі па дакладу намесніка старшыні СНК БССР т. **Захарава** аб рабоце тарфяной прамысловасці ў 1938 годзе і задачах на 1939 год. У спрэчках на ранішнім і вячэрнім пасяджэннях выступіла 26 чалавек — стаханаўцы, інжынерна-тэхнічныя работнікі, кіраўнікі торфзаводаў і арцелей.

Выступаючыя ўскрывалі прычыны, якія зрывалі работу ў бягучым годзе, рэзка крытыкавалі наркамат мясцовай прамысловасці і трэст Белторф за дрэннае кіраўніцтва прадпрыемствамі.

— На маім участку, — гаворыць начальнік участка Асінторфа тав. **Гарнашэвіч**, — з двух працаваўшых кранаў адзін быў пушчан у маі, а другі толькі праз 60 дзён пасля пачатку сезона. Для таго, каб выканаць план у 1939 годзе, мы павінны падрыхтаваць цяпер машыны і поле для разліва гідраторфу, але гэта падрыхтоўка не праводзіцца.

З вялікай увагай слухалі ўдзельнікі нарады выступленне сакратара парткома торфзавода «Большэвік» тав. **Ходасава**, які расказаў аб поспехах калектыва завода, выканаўшага 20 жніўня сваё сезоннае заданне.

У канцы вячэрняга пасяджэння з прамовай выступіў сакратар ЦК КП(б)Б тав. **Панамарэнка.**

Адзначыўшы выключную ролю торфа ў народнай гаспадарцы рэспублікі, тав. Панамарэнка ўказвае, што некаторыя кіруючыя работнікі тарфяной прамысловасці многа разважаюць аб ліквідацыі вынікаў шкодніцтва і забываюць, што гэта шкодніцтва дзе-ні-дзе працягваецца і зараз. Многія кіраўнікі прадпрыемстваў і грамадскія арганізацыі забылі, што для таго, каб забяспечыць выкананне плана, трэба штодзень клапаціцца аб патрэбах рабочых мас, забяспечыць іх жыллём, добрым грамадскім харчаваннем, трэба наладзіць палітычна-масавую работу, стварыць умовы для стаханаўскай работы. Многія кіруючыя работнікі тарфяной прамысловасці дрэнна выконваюць указанне партыі і таварыша Сталіна, каб штодзённа і ўсямерна клапаціцца аб людзях.

Задача данай нарады, гаворыць у заключэнне тав. Панамарэнка, дапамагчы партыі і ўраду выявіць асноўныя недахопы ў рабоце торфапрамысловасці для поўнай і хуткай іх ліквідацыі.

(БЕЛТА).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

ІНДЫВІДУАЛЬНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ

У партакабінеце Кагановіцкага гарраённа партыі (г. Менск) арганізавана кансультацыя для вывучаючых гісторыю ВКП(б). Кваліфікаваныя прапагандысты тт. Аляксееў, Камінскі, Валкоў, Гайдук штодзённа даюць кансультацыю па філасофіі, гісторыі ВКП(б), па работах класікаў марксізма-ленінізма.

Непамерна вырасла цяга комуністаў, нашых кіруючых кадраў, совецкай інтэлігенцыі да авалодання рэвалюцыйнай тэорыяй. У партакабінет звяртаюцца па розных пытаннях, якія ўзнікаюць у працэсе самастойнай работы над кнігай. Днямі адзін комуніст прасіў растлумачыць «што такое «махаеўшчына»». Другі таварыш прасіў расказаць яму аб «богашукальніцтве» і «богабудаўніцтве». Вывучаючыя гісторыю ВКП(б) задаюць пытанні па філасофіі і асобных творах В. І. Леніна. Усё гэта паказвае, што комуністы, наша совецкая інтэлігенцыя хоча глыбока індывідуальна вывучыць гісторыю ВКП(б).

Кансультацыі праходзяць жыва, цікава. Прапагандысты вельмі даходліва тлумачаць пытанні гісторыі ВКП(б), раяць дадатковую літаратуру. Трэба сказаць, што індывідуальнымі кансультацыямі ўсе астаюцца задаволенымі, усе атрымліваюць вычарпальныя адказы на задаваемыя пытанні.

Ідучы насустрач жаданню вывучаючых гісторыю партыі, партакабінет арганізаваў выстаўку літаратуры па першых тэмах гісторыі ВКП(б). На стэндах падабрана наступная літаратура: «Пытанні ленінізма» І. В. Сталіна, К. Маркса: «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў», «Развіццё капіталізма ў Расіі», «Што рабіць?» В. І. Леніна; «Да пытання аб развіцці маністычнага погляду на гісторыю», «Роля асобы ў гісторыі» Плеханава. Сярод літаратуры ёсць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», Гісторыі партыі ў розных выданнях і пастановах.

Комуністы звяртаюцца ў партакабінет за нагляднымі дапаможнікамі — альбомамі па гісторыі ВКП(б), па Сталінскай Канстытуцыі, бяруць творы класікаў марксізма. Бібліятэка партакабінета ў дастатковай меры ўкамплектавана нагляднымі дапаможнікамі, творамі класікаў марксізма-ленінізма, каб задаволіць усё ўзрастаючыя патрабаванні.

Сістэматычна арганізоўваюцца лекцыі па філасофіі, гісторыі ВКП(б) і міжнароднаму становішчу. Лекцыі чытаюць высокакваліфікаваныя і падрыхтаваныя прапагандысты. 250 чалавек праслухалі лекцыю аб рабоце Плеханава «Да пытання аб развіцці маністычнага погляду на гісторыю», 14 лістапада прачытана лекцыя аб рабоце Леніна «Развіццё капіталізма ў Расіі», на якой прысутнічала 400 чалавек. 600 чалавек слухалі лекцыі аб міжнародным становішчы.

Партакабінет намеціў канкрэтны план па аказанні дапамогі комуністам і совецкай інтэлігенцыі ў індывідуальным авалоданні марксізмам-ленінізмам. Арганізоўваючы навуковыя лекцыі, даклады, кансультацыі, мы толькі выконваем пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

А. С. ЯНУТА,
загадчык партакабінета Кагановіцкага гарраённа партыі.

МАЛАДЫЯ АРМЕЙСКІЯ БАЛЬШЭВІКІ

Гэтымі днямі ў комсамольскай арганізацыі Н-скай часці быў праведзены справаздачна-выбарчы комсамольскі сход.

Справаздачны перыяд насычан яркімі падзеямі ў жыцці комсамольскай арганізацыі, якая прарабіла вялікую работу па бальшэвіцкаму выхаванню сваіх радоў, па згуртаванню маладых байцоў-комсамольцаў вакол комуністычнай партыі, вакол таварыша Сталіна.

Комсамольская арганізацыя вылучыла са сваіх радоў 30 комсамольцаў на пасады памочнікаў і намеснікаў палітрукоў. 5 комсамольцаў-актывістаў накіраваны на вучобу ў ваенна-палітычныя вучылішчы. Многія комсамольцы паступілі вучыцца на курсы малодшых лейтэнантаў.

З даклада і выступленняў відаць, што комсамольская арганізацыя з'яўляецца школай бальшэвіцкай моладзі. Напрыклад, комсамолец тав. Шапавалаў прыбыў у Чырвоную Армію малапісьменным. Актыўна працуючы ў комсамоле, ён непазнавальна вырас палітычна і зараз вучыцца на курсах малодшых палітрукоў. Тое-ж можна сказаць і аб комсамольцах тт. Баранаву і Данілевічу, якія прыбылі ў Чырвоную Армію з невялікімі ведамі, а зараз вылучаны на палітработу і вучацца на курсах малодшых палітрукоў. Комсамолец тав. Манічкін, вылучаны на палітработу, паказаў выдатныя ўзоры і ўменне працаваць з масамі.

Кожны таварыш імкнецца павышаць свае веды, авалодаць вышэйшымі ўзорамі вайсковай тэхнікі. Усе комсамольцы здалі нормы на значок «Гатоў да працы і абароны» 1-й ступені і 43 комсамольцы — на значок 2-й ступені.

65 лепшых комсамольцаў рэкамендаваны ў кандыдаты партыі, з іх 44 ўжо зацверджаны партыйнай камісіяй.

Ва ўсіх падраздзяленнях комсамольцы займаюць авангардную ролю ў баявой і палітычнай падрыхтоўцы. Больш 50 працэнтаў комсамольцаў — выдатнікі. Комсамольцы тт. Ласавенка, Ежакоў, Чужакоў, Шчалакоў, Баранаў, Федараў, Ежоў і іншыя з'яўляюцца выдатнікамі страявой справы, майстрамі меткага выстрэла. Комсамолец тав. Федараў на карпусных стралковых спаборніцтвах выбіў 30 ачкоў з 30 магчымых.

Маладыя бальшэвікі памятаюць словы наркома абароны таварыша Варашылава аб тым, што «падзеі на возеры Хасан былі толькі эпізодам, «разведкай боем» з боку японскай ваеншчыны. Праўда, гэта разведка абышлася японцам вельмі дорага, аднак, падобнага роду налёты не выключаны і надалей. Чырвоная Армія павінна быць на-чаку, гатовай адказаць на ўдар двайным ударам.

Зараз, калі тэрмін [illegible] у гарнізоне [illegible], таварышы [illegible].

Вялікая цяга комсамольцаў да авалодання марксізмам-ленінізмам. Выхад у свет «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», пастанова ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» узнялі на небывалую вышыню палітычную актыўнасць комсамольцаў. Маладыя бальшэвікі настойліва ўзяліся за вучобу, за самастойнае авалоданне тэорыяй Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

А. ЗОЛАТЦАЎ.

Загадчык дзіцячым магазінам № 1 Менпрамгандля тав. Рубенчык (на пярэднім плане) і работнік прылаўка магазіна № 34 тав. Беркман у профпалітклабінеце клуба работнікаў дзяржгандлю рыхтуюцца да палітзаняткаў. Фото Л. Мазелева (СФ).

АНТЫРЭЛІГІЙНАЯ ПРАПАГАНДА

СМАЛЯВІЧЫ. Парткабінет пры райкоме партыі арганізоўвае антырэлігійныя лекцыі ў калгасах, на прадпрыемствах і ва ўстановах.

Днямі на торфзаводзе «Чырвоны сцяг» для рабочых была прачытана лекцыя на тэму «Класавая сутнасць рэлігіі». Наглядным дапаможнікам дэманстравалася кінолента па твору вялікага рускага пісьменніка А. С. Пушкіна «Казка аб папе і работніку яго балдзе». Пярвічная партарганізацыя торфзавода разам з ячэйкай ваяўнічых бязбожнікаў правялі гутаркі і бяседы ў інтэрнатах рабочых на антырэлігійныя тэмы.

Антырэлігійныя лекцыі прачытаны ў калгасах Юраўскага, Прылепскага і інш сельсоветах раёна. Гэтыя лекцыі выклікаюць вялікую цікавасць у рабочых і калгаснікаў.

СОВЕЦКАЯ ІНТЭЛІГЕНЦЫЯ ЎСТУПАЕ Ў РАДЫ ПАРТЫІ

ГОМЕЛЬ. (Спец. кар. «Звязды»). Калектыў Упраўлення Беларускай чыгункі налічвае каля 700 чалавек. Гэта — камандзіры транспарта, інжынеры, тэхнікі, дыспетчары і служачыя.

За апошні час наглядаецца вялікая цяга ў партыю бальшэвікоў прадстаўнікоў совецкай інтэлігенцыі. У гэтым годзе партыйная арганізацыя прыняла ў кандыдаты ВКП(б) 20 чалавек. У кандыдаты партыі прыняты: спачуваючы інжынер тав. Сокалаў, тав. Папуша, дыспетчар тав. Шынкевіч, загадчык групы кадраў тав. Пацеюк і яго жонка, галоўны бухгалтар тав. Папоўская, работнік аддзела школ настаўнік тав. Сіманаў і іншыя. Усе прынятыя ў партыю ўцягнуты ў актыўнае партыйнае жыццё.

ВЯЛІКАЯ ЦЯГА ДА ВУЧОБЫ

ЧАШНІКІ. Райком партыі днямі арганізаваў для комуністаў, комсамольцаў і інтэлігенцыі мястэчка, завода «Чырвоная зорка», спіртзавода і бліжэйшых калгасаў лекцыю па першаму раздзелу «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Лекцыю чытаў інструктар Віцебскага абкома партыі т. Левінсон.

Комуністы, совецкая інтэлігенцыя праяўляюць выключную цікавасць да лекцыі, да самастойнага авалодання большэвізмам. Лекцыю праслухалі больш 300 чалавек.

Пасля лекцыі быў прагляд кінофільма «Дзяцінства Горкага».

Лекцыі для служачых

Служачыя лепельскага раённага аддзела сувязі актыўна ўзяліся за самастойнае вывучэнне «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Партарганізацыя, ідучы насустрач пажаданням служачых, арганізавала для іх сістэматычныя кансультацыйныя лекцыі.

Па першай тэме «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» прачытаны ўжо дзве лекцыі. Гэтыя лекцыі выклікаюць вялікую цікавасць сярод служачых.

* * *

Партарганізацыя Магілеўскага торфзавода «Грэбянёва», ажыццяўляючы патрабаванні інтэлігенцыі завода, арганізавала лекцыю па «Кароткаму курсу гісторыі ВКП(б)» на тэму «Барацьба за стварэнне соцыял-дэмакратычнай рабочай партыі ў Расіі».

Намечана ў канцы лістапада для інтэлігенцыі завода правесці лекцыю па чацвертаму раздзелу «Кароткага курса гісторыі партыі».

НАСТАЎНІЦА

Дваццаць год працуе настаўніцай Екацярына Нікалаеўна Азерская. Два дзесяцігоддзі яна аддае сваю плодатворную працу вялікай справе комуністычнага выхавання совецкай дзетвары. Работа Екацярыны Нікалаеўны знамянальна тым, што яна, як і тысячы другіх совецкіх інтэлігентаў, працуе чэсна, добрасумленна і ганарыцца сваёй спецыяльнасцю.

За сваю многагадовую работу настаўніца тав. Азерская выхавала сотні маладых людзей. Вучні Екацярыны Нікалаеўны працуюць зараз інжынерамі, аграномамі, настаўнікамі, камандзірамі Чырвонай Арміі.

За дзесяць мінут да заняткаў кожны дзень прыходзіць Екацярына Нікалаеўна ў рускую сярэднюю школу (м. Смалявічы), дзе яна працуе настаўніцай.

— У мяне заведзена заўсёды прысці на работу раней, падрыхтаваць клас, навесці парадак, — гаворыць Екацярына Нікалаеўна.

Як толькі празвініць званок, у класе настаўніцы тав. Азерскай устанаўліваецца поўная цішыня. «Муха праляціць, будзе чутна», — адзываюцца аб класе Екацярыны Нікалаеўны. І ў сапраўднасці яно так. Як родную матку палюбілі вучні сваю настаўніцу, паважаюць яе, паслухмяны.

Екацярына Нікалаеўна з'яўляецца выдатнай выхавальніцай, 96 вучняў—сямігадовых дзяцей, першы год толькі-што сеўшых за парты, тав. Азерскай вывучаны і пазнаны. Яна ведае іх паводзіны, характар, здольнасці

— Сярожа Герасімавіч вельмі любіць Чырвоную Армію, жадае быць камандзірам, — гаворыць Екацярына Нікалаеўна. Свердлоў Майсей крыўдлівы, падыход да яго павінен быць своеасаблівым.

Пасля заняткаў, на перапынку, дзе толькі спаткаюць дзеці сваю настаўніцу, гурбой акружаюць яе, задаюць рознастайныя пытанні, выказваюць сваю радасць і крыўды. Екацярына Нікалаеўна задавальняе іх патрэбы, дае парады, указвае на недахопы.

— Соні Нішчык патрэбна лепш вывучыць верш.

— Рае і Лізе больш выразна навучыцца чытаць,—указвае на ўроках тав. Азерская.

Два класы — першы «А» і першы «Б», якія вядзе Екацярына Нікалаеўна, з'яўляюцца лепшымі па паспяховасці ў смалявіцкай рускай сярэдняй школе. Выдатнікамі, яе выхаванцамі, Толяй Рамановічам і Нінай Патаповіч ганарыцца ўся школа.

Плодатворная работа тав. Азерскай кожны год дае выдатныя вынікі. 5 клас «А» (у мінулым годзе яго вяла тав. Азерская) зараз мае 80 проц. добрай і выдатнай паспяховасці. Гэты клас самы лепшы ў школе.

Екацярына Нікалаеўна з'яўляецца і добрым грамадскім работнікам. У час выбараў у Вярхоўныя Советы СССР і БССР яна праводзіла вялікую агітацыйна-прапагандысцкую работу, агітавала за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных, даводзіла да свядомасці мас пастановы партыі і ўрада.

Выдатную работу праводзіць тав. Азерская па арганізацыі самадзейнасці ў школе. Харавы гурток, якім кіруе Екацярына Нікалаеўна, ведае ўвесь раён. З вучнямі яна вывучыла дзесяткі народных і рэвалюцыйных песень, дэкламацый і вершаў аб Сталінскай Канстытуцыі, аб соцыялістычным будаўніцтве, аб вялікім правадыру тав. Сталіну, які даў нам шчаслівае і радаснае жыццё, які натхняе нас да работы, да барацьбы за светлае будучае.

Па выхадзе ў свет «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» тав. Азерская зараз-жа ўзялася за самастойнае вывучэнне гісторыі ВКП(б). Яна самастойна чытае творы класікаў марксізма-ленінізма.

Выдатная работа настаўніцы Екацярыны Нікалаеўны Азерскай — сведчанне любві і адданасці сваёй краіне, партыі Леніна—Сталіна, якая акружыла ўсё совецкае настаўніцтва вялікімі клопатамі і ўвагай.

Я. ПРЫМІЧОЎ.

ЧЫТАЧЫ ЗАВОДСКАЙ БІБЛІЯТЭКІ

Штодзень у бібліятэку менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава прыходзяць дзесяткі чытачоў — рабочыя, інжынеры, тэхнікі, служачыя. Яны патрабуюць творы класікаў марксізма-ленінізма, творы лепшых совецкіх пісьменнікаў. Дастаткова прагледзець абанементы чытачоў, каб упэўніцца, як вырасла іх культура. Вось токар новамеханічнага цэха тав. Рачкоўскі ў гэтым годзе апрача вядомых твораў совецкіх пісьменнікаў Талстога, Шолахава, Астроўскага і інш. прачытаў «Отэлло» Шэкспіра, кнігі Фейхтвангера, Клаузевіца і інш. Слесар тав. Кансцісторум прачытаў за гэты год некалькі дзесяткаў кніг, сярод іх творы Чэрнышэўскага, Караленкі, Пушкіна, Шчэдрына, Генрыха Мана, Дыкенса, Коласа і т. д. Вялікім попытам карыстаецца і спецыяльна-тэхнічная літаратура.

РОСТ БЮДЖЭТА СОЦЫЯЛЬНАГА СТРАХАВАННЯ

ЦК профсаюза фанернай і запалкавай прамысловасці СССР (Менск) падагуліў вынікі сваёй дзевяцімесячнай работы ў галіне соцыяльнага страхавання. Бюджэт соцыяльнага страхавання па гэтаму профсаюзу прыкметна вырас і вызначаецца ў гэтым годзе ў 13.125 тысяч рублёў. Значная сума — больш 3 мільёнаў рублёў—ідзе на дапамогу работніцам па цяжарнасці і родах. 1.375 тысяч рублёў — на абслугоўванне дзяцей рабочых піонерскімі лагерамі, дзіцячымі садамі, 1.334 тысячы рублёў—на санаторна-курортную дапамогу і турызм, 370 тысяч рублёў—на фізкультурную работу.

У гэтым годзе на курортах Крыма, Каўказа, Украіны пабывалі 202 чал., у беларускіх санаторыях і дамах адпачынку — каля 3 тысяч чалавек. 106 стаханаўцаў і ўдарнікаў запалкавай і фанернай прамысловасці на спецыяльна зафрахтаваным параходзе ў часе свайго водпуску зрабілі падарожжа па маршруту Горкі — Астрахань, 25 чалавек былі на экскурсіі па Беламорканалу. Група рабочых фізкультурнікаў выязджала ў альпініcцкі лагер.

НОВЫ АТРАД УРАЧОЎ

У Беларускім медыцынскім інстытуце заканчваецца здача дзяржаўных экзаменаў. У лістападзе інстытут выпускае новы атрад маладых спецыялістаў — 97 урачоў. Сярод выпускнікоў—былы рабочы-каменшчык тав. Леў, былы рабочы-абутнік тав. Лупян і інш. Большасць урачоў накіроўваюцца на пастаянную работу ў раённыя цэнтры і сельскія ўрачэбныя ўчасткі.

Кансультацыя вывучаючым гісторыю ВКП(б)

ШТО ТАКОЕ МЕТАФІЗІКА?

Маркс і Энгельс называлі метафізікай такі погляд на свет, які разглядае яго як нерухомы, нязменны, бярэ рэчы ізаляванa адну ад другой, не бачыць барацьбы паміж старым і новым. Маркс і Энгельс проціпаставілі метафізіцы сваю дыялектыку, якая вучыць, што свет знаходзіцца ў пастаянным руху і развіцці, у змяненні, што на свеце пастаянна ідзе барацьба паміж новым і старым і змяненне старога новым.

Як узнік метафізічны метад мыслення? Гэты працэс Энгельс малюе наступным чынам.

Па меры таго, як развіваліся чалавечыя веды, яны ўсё больш накіроўваліся на вывучэнне асобных старон прыроды, яе асобных частак. Каб вывучыць гэтыя асобныя стораны рэчаіснасці, іх трэба было выдзяляць з агульнай сувязі, разглядаючы іх асобна.

«Для таго, каб вывучыць гэтыя прыватнасці,—гаворыць Энгельс,—мы павінны із'яць іх з іх натуральнай або гістарычнай сувязі і, разглядаючы кожную паасобку, даследваць яе ўласцівасці, яе прыватныя прычыны, дзеянні і т. д.» (**К. Маркс і Ф. Энгельс.** Т. XIV, стар. 21).

Гэта раздзяленне прыроды на асобныя часткі і іх вывучэнне, несумненна, адыгралі велізарную станоўчую ролю ў навуковым авалоданні рэчаіснасцю.

Энгельс гаворыць, што «раздзяленне розных з'яў і прадметаў у прыродзе на пэўныя класы, анатамічнае даследванне рознастайнай ўнутранай будовы арганічных цел,—усё гэта было асновай тых іспалінскіх поспехаў, якімі адзначылася развіццё прыродазнаўства ў апошнія чатыры стагоддзі (з другой палавіны XV века па XIX век.—**Рэд.**). Але,—указвае Энгельс,—той-жа спосаб вывучэння пакінуў у нас прывычку браць прадметы і з'явы прыроды ў іх адасобленасці, па-за іх вялікай агульнай сувяззю, і ў сілу **гэтага**—не ў руху, а ў нерухомым стане, не як істотна змяняючыяся, а як вечна нязменныя, не жывымі, а мёртвымі» (**К. Маркс і Ф. Энгельс.** Т. XIV, стар 21)

Паміж асобнымі часткамі прыроды ўтваралася бездань. Не бачылі сувязей адных з'явішч з другімі і пераходу адных з'явішч у другія...

Свет перастаў разумецца як адзінае цэлае, як адзіны працэс, ператварэнняў адных форм руху ў другія, загараджваўся шлях «ад разумення адзінкавага да разумення цэлага, да пранікнення ва ўсеагульную сувязь існуючага» (**Энгельс**).

Неразуменне ўзаемасувязі і ўзаемапераходу з'явішч прыводзіла да погляду на прыроду як на нешта нерухомае і нязменнае, пазбаўляла разумення свету як працэса бесперапыннага абнаўлення і развіцця, дзе заўсёды штосьці ўзнікае і развіваецца, штосьці разбураецца і аджывае свой век» (Гісторыя ВКП(б), стар. 101).

«Паводле гэтага погляду, — пісаў Энгельс, — прырода, якім-бы шляхам яна ні ўзнікла, раз яна ўжо ёсць у наяўнасці, астаецца заўсёды нязменнай, пакуль яна існуе» (**К. Маркс і Ф. Энгельс.** Т. XIV. стар 378).

Гэты пункт гледжання нерухомасці і нязменнасці пранік таксама і ў разуменне грамадскіх з'явішч.

Яркім прыкладам носьбітаў такога метафізічнага погляду на чалавечае грамадства могуць служыць, напрыклад, соцыялісты-утапісты, рускія народнікі.

Соцыялісты-утапісты, напрыклад, ламалі галовы над тым, што ўяўляе сабой чалавек па сваёй прыродзе. Яны гадалі на тэму аб тым, ці з'яўляецца чалавек па сваёй прыродзе ўласнікам або калектывістам і т. п. Яны думалі, што чалавек пры ўсіх умовах заўсёды астаецца адным і тым-жа, што яму ўласціва нейкая нязменная прырода і што ўся справа ў тым, каб стварыць такі грамадскі парадак, які адпавядаў бы гэтай нібыта нязменнай чалавечай прыродзе.

Рускія народнікі, якія выходзілі з метафізічнага ўяўлення аб нязменнасці рускага жыцця, аказаліся няздольнымі бачыць тыя новыя працэсы, што адбываліся ў сувязі з пранікненнем капіталізма ў Расію.

Разумеючы рух як просты колькасны рост, метафізіка пакідае ў цені крыніцу руху, рухаючую сілу развіцця, а гэта адчыняе дзверы папоўшчыне.

Так, напрыклад, метафізік Н'ютон сцвярджаў, быццам мір стаў рухацца ад атрыманага ім першага штуршка.

Вялікія адкрыцці прыродазнаўства ў канцы XVIII і першай палавіне XIX века нанеслі мацнейшы ўдар па метафізічнаму погляду на прыроду. Першая прабоіна ў гэтым светапоглядзе была прабіта гіпотэзай Канта аб паходжанні сонечнай сістэмы (1755 г.), якая з'явілася першай спробай выкласці развіццё сонечнай сістэмы з першапачатковага хаатычнага размеркавання матэрыі.

Гэтым быў нанесен удар ранейшаму метафізічнаму погляду Н'ютона, панаваўшаму ў навуцы, паводле якога планеты і іх спадарожнікі, аднойчы прыведзеныя ў рух таямнічым «першым штуршком», прадаўжаюць кружыцца па вызначаных ім эліпсах.

Услед за гэтым буйнейшым адкрыццем англійскі геолаг Ляйель даў гісторыю ўтварэння зямной кары. Ляйель абверг панаваўшую да таго часу тэорыю Кюв'е, якая тлумачыла змяненне зямной кары раптоўнымі катастрофамі, выкліканымі капрызамі тварца.

Адкрыццё Р. Майерам закона захавання і ператварэння энергіі з'явілася выдатным прыродазнаўча-навуковым пацвярджэннем вучэння аб усеагульнай сувязі і ўзаемадзеянні ўсіх з'явішч прыроды.

Адкрыццё Шлейдэнам і Шванам арганічнай клеткі як той адзінкі, з якой пабудавана ткань і органы складаных арганізмаў, сарвала пакрывала з таямніцы, акутваўшай працэс узнікнення, росту і структуры арганізмаў

Нарэшце, найвялікшае прыродазнаўча-навуковае адкрыццё — тэорыя развіцця, сістэматызаваная і абгрунтаваная Дарвіным, — тлумачыла бясконцую рознастайнасць арганізмаў. Дарвін даказаў, што розныя віды жывёл і раслін, не выключаючы і чалавека, уяўляюць сабой прадукт гістарычнага развіцця. Гэтым самым была абвергнута панаваўшая да таго часу тэорыя Лінея, якая сцвярджала, што раслінныя і жывёльныя віды ўяўляюць сабой нешта дадзенае ад века (відаў столькі, гаварыў Ліней, колькі іх першапачаткова вышла з рук тварца).

У філасофіі нямецкі філосаф Гегель абгрунтаваў дыялектычны метад мыслення ў процівагу метафізіцы.

Але сваёй вышэйшай ступені дыялектыка дасягла ў Маркса і Энгельса, якія ўзбагацілі матэрыялізм дыялектыкай і стварылі вялікі светапогляд — дыялектычны матэрыялізм.

Сутнасць марксісцкай дыялектыкі ярка ахарактарызавана ў Гісторыі ВКП(б) наступнымі словамі:

«У процілегласць метафізіцы дыялектыка разглядае прыроду не як выпадковае скапленне прадметаў, з'яў, адарваных адны ад другіх, ізаляваных адны ад другіх і не залежных адны ад другіх, — а як звязнае, адзінае цэлае, дзе прадметы, з'явы арганічна звязаны адны з другімі, залежаць адны ад другіх і абумоўліваюць адны другіх...

У процілегласць метафізіцы дыялектыка разглядае прыроду не як стан спакою і нерухомасці, застою і незмяняемасці, а як стан бесперапыннага руху і змянення бесперапыннага абнаўлення і развіцця, дзе заўсёды штосьці ўзнікае і развіваецца, штосьці разбураецца і аджывае свой век...

У процілегласць метафізіцы дыялектыка разглядае працэс развіцця не як просты працэс росту, дзе колькасныя змяненні не вядуць да якасных змяненняў, — а як такое развіццё, якое пераходзіць ад нязначных і скрытых колькасных змяненняў да змяненняў адкрытых, да змяненняў карэнных, да змяненняў якасных, дзе якасныя змяненні наступаюць не паступова, а быстра, раптоўна, у выглядзе скачкападобнага пераходу ад аднаго стану да другога стану, наступаюць не выпадкова, а законамерна, наступаюць у рэзультаце накаплення непрыкметных і паступовых колькасных змяненняў...

У процілегласць метафізіцы, дыялектыка зыходзіць з таго, што прадметам прыроды, з'явам прыроды ўласцівы ўнутраныя супярэчнасці, бо ўсе яны маюць свой адмоўны і дадатны бок, сваё мінулае і будучае, сваё аджываючае і развіваючаеся, што барацьба гэтых процілегласцей, барацьба паміж старым і новым, паміж адміраючым і нараджаючымся, паміж аджываючым і развіваючымся складае ўнутраны змест працэсу развіцця, унутраны змест ператварэння колькасных змяненняў у якасныя» (Гісторыя ВКП(б), стар. 100—104).

Стварыўшы дыялектычны матэрыялізм, Маркс і Энгельс пашырылі яго на грамадскія з'явішчы і выгналі метафізіку з яе апошняга прыстанішча— з галіны гістарычнай навукі.

Выгнанне метафізікі з гістарычнай навукі мела не толькі велізарнае навуковае значэнне, але і велізарнае рэволюцыянізуючае значэнне.

Метафізічны погляд на рэчы ўпаўне выгадны пануючым эксплаататарскім класам, упаўне выгадны буржуазіі, дазваляючы ёй прадставіць капіталістычны лад як вечны і нязменны.

Пашырэнне палажэнняў дыялектычнага метада на грамадскія з'явішчы з'явілася тэарэтычным абгрунтаваннем рэволюцыйнай практыкі пролетарыята, накіраванай на гвалтоўнае звяржэнне панавання буржуазіі і ўстанаўленне дыктатуры пролетарыята.

Гісторыя ВКП(б) гаворыць аб гэтым у наступных надзвычай яркіх выражэннях:

«Калі свет знаходзіцца ў бесперапынным руху і развіцці, калі адміранне старога і нарастанне новага з'яўляецца законам развіцця, то ясна, што няма больш «непахісных» грамадскіх парадкаў, «вечных прынцыпаў» прыватнай уласнасці і эксплуатацыі, «вечных ідэй» падпарадкавання сялян памешчыкам, рабочых капіталістам.

Значыць, капіталістычны лад можна замяніць соцыялістычным ладам, таксама, як капіталістычны лад замяніў у свой час феадальны лад...

Калі пераход павольных колькасных змяненняў у быстрыя і раптоўныя якасныя змяненні з'яўляецца законам развіцця, то ясна, што рэволюцыйныя перавароты, якія робяць прыгнечаныя класы, прадстаўляюць зусім натуральную і немінучую з'яву.

Значыць, пераход ад капіталізма да соцыялізма і вызваленне рабочага класа ад капіталістычнага гнёту можа быць ажыццёўлена не шляхам павольных змяненняў, не шляхам рэформ, а толькі шляхам якаснага змянення капіталістычнага ладу, шляхам рэволюцыі...

Калі развіццё адбываецца ў парадку раскрыцця ўнутраных супярэчнасцей, у парадку сутычак процілеглых сіл на базе гэтых супярэчнасцей з тым, каб пераадалець гэтыя супярэчнасці, то ясна, што класавая барацьба пролетарыята з'яўляецца зусім натуральнай і немінучай з'явай.

Значыць, трэба не замазваць супярэчнасці капіталістычных парадкаў, а ўскрываць іх і разматваць, не тушыць класавую барацьбу, а даводзіць яе да канца.

Так абстаіць справа з марксісцкім дыялектычным метадам, калі ўзяць яго ў прымяненні да грамадскага жыцця, у прымяненні да гісторыі грамадства». (Гісторыя ВКП(б), стар. 105—106)

А. ПРОНІН.

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ НАРАДА ТАРФЯНІКАЎ

УЗОРНА ПАДРЫХТАВАЦЦА ДА ТОРФСЕЗОНА

У сваім дакладзе на рэспубліканскай нарадзе тарфянікаў нам. старшыні СНК БССР т. Захараў прааналізаваў работу тарфяной прамысловасці ў 1938 г. і рызначыў асноўныя задачы падрыхтоўкі да сезону 1939 года.

Партыя паставіла перад намі ў якасці асноўнай задачы ў другой сталінскай пяцігодцы ў Беларусі — рэзка падняць паліўную базу нашай прамысловасці, максімальна шырока разгарнуць здабычу мясцовых відаў паліва — торфу.

БССР дабілася безумоўных поспехаў у разгортванні тарфяной прамысловасці. Калі ў 1932 г. мы ў рэспубліцы здабылі 862 тысячы тон торфу, у 1937 г. здабыча ўжо склала 2.522 тысячы тон, а ў 1938 г. — 2.468 тысяч тон. Нашы поспехі маглі-б быць значна большымі, калі-б мы своечасова ліквідавалі шкодніцтва, якое мела месца ў тарфяной прамысловасці. Школнікі, прэзрэнныя трацкісцка - бухарынскія і нацыянал - фашысцкія бандыты нанеслі нам велізарную шкоду. Яны імкнуліся падарваць паліўную базу нашай прамысловасці Таму перад кіраўнікамі, інжынерна - тэхнічнымі работнікамі і ўсімі стаханаўцамі тарфяной прамысловасці, перад партыйнымі і непартыйнымі бальшэвікамі ў 1938 г. стаяла задача — энергічнымі, максімальнымі тэмпамі ліквідаваць вынікі шкодніцтва.

Як-жа мы працавалі ў 1938 годзе, як мы забяспечылі выкананне дзяржаўных планаў? У гэтым годзе мы павінны былі здабыць 3.100 тысяч тон торфу. План-жа выканан толькі на 79,6 проц.

Як бачыце, лічбы гавораць самі за сябе. Мала сказаць — работа была нездавальняючая. Становішча зусім нецярпімае. Гэта гаворыць аб тым, што кіраўнікі тарфяной прамысловасці дрэнна справіліся з пастаўленай перад імі задачай у 1938 годзе, што многія кіраўнікі, інжынеры і тэхнікі не зразумелі велізарнага гаспадарчага і палітычнага значэння торфу ва ўмовах нашай рэспублікі. Гэта значыць, што мы яшчэ вельмі слаба змагаемся за ліквідацыю вынікаў шкодніцтва, не навучыліся выяўляць канкрэтных віноўнікаў прарываў і прыцягваць іх да адказнасці.

Якія-ж асноўныя недахопы ў рабоце тарфяной прамысловасці ў 1938 годзе? Аналіз работы пераконвае нас у тым, — гаворыць далей тав. Захараў, — што многія нашы кіраўнікі не здолелі забяспечыць галоўныя вузлавыя ўчасткі ў падрыхтоўцы і правядзенні сезона. Яны не зразумелі, што поспех торфаздабычы забяспечваецца крапатлівай работай на працягу ўсяго года.

Тав. Захараў падкрэслівае буйнейшыя недахопы ў жыллёвым будаўніцтве, па аднаму толькі Белторфу разрыў паміж наяўнай і патрэбнай жылплошчы складае 30 тысяч квадратных метраў. Трэст і яго кіраўнік т. Бражынскі, а таксама кіраўнікі заводаў, галоўныя інжынеры не змагаліся за асваенне сродкаў на жыллёвае будаўніцтва. Кіраўнікі заводаў перадаверылі гэту справу другарадным асобам, самі не кіравалі будаўнічымі работамі. Неабходна, каб у IV квартале 1938 г. сродкі, адпушчаныя ўрадам на будаўніцтва, былі асвоены.

У гэтым годзе палі не былі своечасова падрыхтаваны да работы, машыны прастайвалі, брыгады не маглі своечасова разгарнуцца — усё гэта значна зніжала прадукцыйнасць працы. На Асінторфе ў нас працавала 6 кранаў вялікага гідраторфа. У сярэднім кожны кран павінен быў працаваць у сезоне 94,5 дня, фактычна-ж ён працаваў толькі 89. Такое-ж, калі не горшае становішча з астатнімі механізмамі і на Асінторфе і на радзе іншых заводаў.

На нашых заводах не наладжан як след планава - папераджальны рамонт абсталявання. Значная частка механізмаў не была адрамантавана да пачатку сезона, што таксама стварала вялікія прастоі. Па торфзаводу «Дукора» яны складаюць амаль 12 процантаў, па торфзаводу «Чырвоны сцяг» — 17,9 проц. Справа даходзіла да таго, што рабочыя амаль адну трэцюю частку свайго рабочага часу прастойвалі.

Вялікае значэнне мае своечасовы набор рабочай сілы, правільная арганізацыя гэтай важнейшай справы.

У маі месяцы на Асінторфе павінна было працаваць 3.540 рабочых, фактычна-ж працавала толькі 52 проценты патрэбнага састава. Адсутнасць сталінскіх клопатаў аб паляпшэнні бытавых умоў рабочых, дрэнная арганізацыя работы брыгад выклікалі вялікую цякучасць рабочай сілы. Так, напрыклад, толькі па трох заводах — Асінторф, «Свабода» і «Міхановічы» за гэты сезон уйшло 3.216 чалавек — 46 проц. спісачнага састава. Яшчэ большая цякучасць рабочай сілы назіралася на торфзаводах раённага падпарадкавання.

Вельмі слаба мы кіравалі стаханаўскім рухам на нашых торфзаводах. Між тым, у нашай тарфяной прамысловасці ёсць нямала выдатных стаханаўцаў, якія паказалі ўзоры высокай прадукцыйнасці працы. Брыгада Віхгэўскага з завода «Лукскае» выконвала свой план у сярэднім на 139 проц., брыгада стаханаўца тав. Мацвеенка з торфзавода «Свабода» выконвала норму на 160—170 проц. Бліскучыя паказальнікі ў рабоце далі таксама брыгады Волдава, Вежэлева і інш.

Усе кіраўнікі торфзаводаў, камандзіры вытворчасці, тэхнікі і інжынеры павінны памятаць, што толькі масавае разгортванне стаханаўскага руху забяспечыць нам поўнае выкананне дзяржаўных планаў у 1939 годзе.

Выключную ўвагу мы павінны звярнуць на тэхніку безапаснасці, работу ОРСаў (аддзелаў забеспячэння рабочых). Тавараабарот ОРСы Белторфтрэста выканалі толькі на 80 проц. Нашым гандлюючым арганізацыям неабходна падрыхтавацца да сезону такім чынам, каб дастаўляць неабходныя тавары і прадукты не толькі да завода, але і да брыгад. Максімум увагі неабходна звярнуць на паляпшэнне грамадскага харчавання і забеспячэнне рабочых спецвопраткай.

Вялікую дапамогу торфзаводам і торфарцелям павінны аказваць абкомы КП(б)Б, оргкамітэты абласцей, раённыя партыйныя і савецкія арганізацыі.

Наша рэспубліканская нарада, — гаворыць тав. Захараў, павінна пакласці пачатак значна лепшай рабоце тарфяной прамысловасці. Тарфяная прамысловасць павінна быць пераўтворана ў адну з самых перадавых галін нашай гаспадаркі. Па намётках, якія зараз зацвярджаюцца ў Дзяржплане Саюза ССР, план 1939 года прадугледжвае здабычу 3.100 тысяч тон торфу. З гэтай колькасці саюзнай торфапрамысловасці трэба здабыць 895 тыс. тон, саюзна-рэспубліканскай — 201 тысячу тон, па Наркаммясцпрому — 1.304 тысячы тон, у тым ліку па Белторфу — 1.014 тысяч тон; Белпромторфсаюзу — 600 тысяч тон.

Для выканання гэтай праграмы мы ставім перад сабой задачу — павысіць механізацыю здабычы, сушкі і ўборкі торфу і гэтым самым максімальна аблегчыць работу і аслабаніць кадры рабочых на іншыя работы. Каб не паўтараць памылак гэтага года, неабходна ліквідаваць буйнейшыя недахопы, якія яшчэ зараз ёсць у падрыхтоўцы наступаючага торфсезона. Усе падрыхтоўчыя работы на тарфяных балотах павінны быць закончаны не пазней 1 студзеня 1939 года. Тое, што мы маем зараз, гаворыць аб тым, што рад нашых торфзаводаў яшчэ не ўлічыў памылак прайшоўшага торфсезона. Возьмем, напрыклад, такое пытанне, як рамонт канаў. Па Магілеўскай вобласці гэтыя работы праведзены на 32 проц., па Віцебскай — на 23 проц. Гэта абсалютна недапушчальна Рамонт канаў павінен быць закончан іменна зараз. Тое самае па пракладцы новых магістралей. Нельга таксама дапусціць зацяжкі з правядзеннем карчоўкі і т. д. Побач з гэтым неабходна максімальна фарсіраваць вывазку торфу, ад чаго таксама многае залежыць ў падрыхтоўцы торфсезона.

Усё яшчэ вельмі нездавальняюча праходзіць работа па рамонту абсталявання. Па заводу імя Даумана рамонт абсталявання на 10 лістапада праведзен толькі на 50 проц., па заводу «Радзішчэва» — на 40 проц., «Свабода» — на 60 проц., «Татарка» — на 65 проц., «Чырвоны сцяг» — на 60 проц., «Лукскае» — на 75 проц., Асінторф — на 15 проц. Лічбы вельмі трывожныя.

Наступная важнейшая задача — жыллёвае будаўніцтва. Нашы кіраўнікі павінны скласці дакладны графік будаўнічых работ і дабіцца безумоўнага яго выканання.

Неадкладна-ж пасля нашай нарады, усе торфапрадпрыемствы павінны прыступіць да арганізаванага набору рабочай сілы Тут неабходна скарыстаць вопыт перадавых прадпрыемстваў нашых саюзных рэспублік, павесці вялікую масавую і палітычную работу непасрэдна ў калгасах з тым, каб да пачатку сезона заводы былі поўнасцю ўкамплектаваны рабочымі кадрамі. Значна шырэй і неадкладна трэба разгарнуць работы па падрыхтоўцы кіруючых кадраў — брыгадзіраў, дзесятнікаў і т. д.

Неабходна памятаць і ні на адну хвіліну не забываць указанні таварыша Сталіна аб тым, што пакуль існуе капіталістычнае акружэнне, фашысцкія разведкі будуць засылаць да нас шпіёнаў, дыверсантаў і шкоднікаў. У тарфяной прамысловасці БССР на радзе ўчасткаў яшчэ прадаўжаецца шкодніцтва. Таму мы павінны энергічна змагацца за ліквідацыю вынікаў шкодніцтва і самага шкодніцтва. Неабходна ўзняць рэвалюцыйную пільнасць усіх нашых кіраўнікоў, камандзіраў вытворчасці і рабочых, разгарнуць бальшэвіцкую крытыку і самакрытыку недахопаў у рабоце, скарыстаць і шырока распаўсюдзіць вопыт нашых лепшых заводаў.

Заканчваючы даклад тав. Захараў сказаў:

Мы спадзяемся, што да нашай наступнай нарады мы зможам рапартаваць партыі і ўраду, любімаму правадыру народаў таварышу Сталіну, што тарфяная прамысловасць БССР стала ў рады перадавых галін нашай народнай гаспадаркі.

ЯК МЫ ДАБІЛІСЯ ПОСПЕХУ

(Выступленне сакратара парткома завода «Большэвік» тав. ХОДАСАВА)

Найвялікшая роля ў справе выканання планаў на торфзаводах належыць партыйным арганізацыям. Партыйная арганізацыя торфзавода «Большэвік» правільна спалучыла кіраўніцтва гаспадаркай з партыйна-палітычнай работай сярод рабочых. Іменна гэта забяспечыла нам поспех у рабоце. Завод «Большэвік» павінен быў здабыць 220 тысяч тон торфу, фактычна ён здабыў 263 тысячы тон.

З самага пачатку сезона партыйная арганізацыя сканцэнтравала сваю ўвагу на рашаючыя пытанні: разгортванне масава-палітычнай работы, вярбоўку рабочай сілы, падрыхтоўку палёў, рамонт абсталявання, расстаноўку кадраў. Для брыгадзіраў мы арганізавалі спецыяльныя курсы, якія скончыла 40 чалавек. Пасля гэтыя брыгадзіры, стаўшы на чале брыгад, з вялікім энтузіязмам разгарнулі спаборніцтва і паказалі высокія ўзоры ў рабоце. Лепшым прадстаўніком нашых брыгадзіраў з'яўляецца сядзячы тут у прэзідыуме тав. Зубаў.

Рыхтуючыся да выбараў у Вярхоўны Совет БССР, мы разгарнулі сярод рабочых вялікую палітычную работу. Брыгада тав. Зубава ўжо 22 чэрвеня закончыла свой сезонны план. Гэту перамогу мы ператварылі ў свята ўсяго завода.

На прыкладзе брыгады тав. Зубава мы вучылі ўсіх астатніх рабочых, як трэба змагацца за выкананне плана. Гэта дало выдатныя рэзультаты. Услед за брыгадай тав. Зубава пацягнуліся брыгады тт. Карнеенкі, Крамера і інш. 20 жніўня наш завод ужо поўнасцю справіўся з галавым планам. Вялікая заслуга ў гэтым належыць нашым інжынерна-тэхнічным работнікам — тав. Басылаеву — галоўнаму інжынеру, інжынеру тав. Хуцкаму, а таксама такім работнікам, як Асмалоўскі, Маслоў, Гоман і інш. Гэтыя таварышы вялі вялікую работу не толькі ў кабінетах, але і ў брыгадах, на ўчастках, забяспечваючы мабілізацыю рабочага калектыва.

Палітычная работа, якую мы разгарнулі сярод рабочых, самым станоўчым чынам адбілася на росце партыйнай арганізацыі. З пачатку сезона наша партарганізацыя вырасла з 22 да 40 чалавек. Гэта значыць, што сілы ў нас сталі большыя, значыць і працаваць мы таксама здолеем лепш.

У будучым торфсезоне мы думаем выклікаць на спаборніцтва «Асінторф». У гэтым спаборніцтве мы пастараемся аказаць «Асінторфу» сур'ёзную дапамогу.

БОЛЬШ УВАГІ ТОРФАРЦЕЛЯМ

Выступленне старшыні торфарцелі імя 16 чырвоных партызан т. БАЖАНАВА

Торфарцель імя 16-ці чырвоных партызан, Рудзенскага раёна, адзіная ў сістэме «Торфпромсаюза» пачала ў 1938 годзе працаваць на механізмах. План свой мы выканалі ў гэтым годзе ўсяго на 74 проц. Галоўная прычына тут у тым, што машыны былі вельмі позна ўведзены ў эксплаатацыю. Адну машыну мы пусцілі 28 чэрвеня, а другую 1 ліпеня.

У падрыхтоўцы да сезона 1939 года ў нас таксама многа чаго нехапае. І тут я хачу падняць адно вельмі важнае пытанне, як дапамагаюць арцелям наладзіць работу. Да гэтай пары арцелям аддавалася вельмі мала ўвагі, асабліва дрэнна са снабжэннем фактуемымі матэрыяламі і запаснымі часткамі. У нас няма тросаў, ланцугоў Галя і т. д.

Наша арцель мае праграму ў 42 тысячы тон торфу. Мы забяспечваем палівам такія прадпрыемствы, як завод «Беларусь», фабрыка «Комунарка», два мясакамбінаты, цагельныя заводы, завод «Большэвік» і т. д. Гэта-ж вельмі важна забяспечыць нармальную работу гэтых заводаў. А дапамогі ў нашай рабоце нам ніхто не аказвае.

У не менш цяжкім становішчы мы знаходзімся ў адносінах жыллёвай плошчы. Наша торфарцель павінна размясціць 700—800 чалавек рабочых, а плошчы жыллёвай у нас ёсць на 120 чалавек. У нас няма падрыхтаваных тэхнічных кадраў. Тэхнаруком у арцелі, якою я кірую, працуе таварыш, які кончыў толькі курсы торфмайстраў. Пры размеркаванні кадраў просім не забываць і торфарцелі.

У торфарцелях працуе многа членаў профсаюзаў. Але ЦП саюза тарфянікаў чамусьці адмаўляецца іх абслугоўваць.

Кіраўнікі торфарцеляў і Торфпромсаюз несумненна павінны рэзка палепшыць сваю работу, лепш паставіць справу выхавання людзей, вылучаць на кіруючыя работы лепшых стаханаўцаў, але ў той-жа час СНК БССР і іншыя кіруючыя арганізацыі павінны нам аказваць большую дапамогу.

20 лістапада ў памяшканні клуба завода імя Варашылава адкрылася Усебеларуская нарада стаханаўцаў-тарфянікаў, кіраўнікоў заводаў і арцеляў і інжынерна-тэхнічных работнікаў тарфяной прамысловасці БССР. НА ЗДЫМКУ: агульны выгляд залы пасяджэнняў.

Фото Я. Салавейчыка.

ПІСЬМЫ Ў РЭДАКЦЫЮ

У ШКОЛАХ НЯМА СШЫТКАЎ

(Пісьмо настаўніка)

Два з палавінай месяца таму назад распачалі сваю работу нашы школы. Шчаслівая дзетвара запоўніла светлыя, прасторныя пакоі і ўзялася за вучобу.

Дзеці прагна слухаюць настаўнікаў, імкнуцца выдатна вучыцца. Аднак, імкненне дзяцей астаецца незадаволеным: школы Дрысенскага раёна зусім не забяспечаны сшыткамі. У магазінах няма ні аднаго сшытка. Вучні школ раёна прымушаны пісаць на блакнотах і розных кавалках паперы, а частка і зусім не піша, бо няма ніякай паперы.

Здавалася-б, гэта дробязь, але дробязь, якая не дае магчымасці нармальна працаваць.

Настаўнік В. АЎЗІН.

АД РЭДАКЦЫІ: Гэта пісьмо не адзінкава. Толькі бестурботнасцю і бесклапотнасцю органаў народнай асветы і гандлю можна тлумачыць становішча са школьнымі сшыткамі ў нашых школах. Мы патрабуем ад НКА і Наркамгандлю неадкладнага прыняцця мер па забеспячэнню нашых школ дастатковай колькасцю сшыткаў.

—О—

АБ ШКОЛЬНАЙ ПАРЦЕ

У большасці школ Сіроцінскага раёна парты не адпавядаюць асноўным педагагічным запатрабаванням: яны доўгія — на 4—5 чалавек, нетрывалыя, аблезлыя і так пабудаваны, што кнігі «ляцяць» на падлогу і вучні не маюць магчымасці правільна сядзець.

Стандартных парт фабрычнага вырабу не мае ні адна школа, вытворчасць іх у раёне не наладжана, а сродкі на набыццё школьнага інвентара на 1938 год вызначаны ў 50 тысяч рублёў

Наркамасветы БССР гэту справу недаацэньвае, не пасылае ў раёны чарцяжоў парт, не забяспечвае шурупамі, завесамі, цвікамі і інш. і не патрабуе ад райана кантролю за вырабам парт па навуковых стандартах.

Раённыя арганізацыі Сіроцінскага раёна павінны стварыць неабходныя ўмовы для масавага вырабу школьных парт.

Д. ЛЯШЧЫНСКІ.

—О—

ПАЛЕПШЫЦЬ ГРАМАДСКАЕ ХАРЧАВАННЕ СТУДЭНТАЎ

Партыя і ўрад, асабіста таварыш Сталін праяўляюць выключныя клопаты аб совецкай моладзі, аб студэнцтве. Студэнтам у нашай радзіме прадастаўлены найлепшыя ўмовы для работы і для адпачынку.

Аднак, кіраўнікі Гомельскага горсовета не ўлічылі гэтага і вельмі дрэнна ліквідуюць вынікі шкодніцтва ў грамадскім харчаванні студэнтаў. Студэнты гомельскіх сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў — педінстытута, лесаінстытута, педвучылішча, фельчарскай школы, чыгуначнага тэхнікума і іншых дрэнна забяспечаны харчаваннем. У горадзе ёсць усяго 2 студэнцкія сталовыя, дзе прыходзіцца стаяць па дзве гадзіны, пакуль атрымаеш абед. Прыходзіцца штодзень граціць каштоўныя гадзіны, якія-б маглі быць скарыстаны на плённую работу або на адпачынак.

Гомельскі гарадскі совет справу грамадскага харчавання пусціў на самацёк. К прыкладу, можна ўзяць сталоўку педвучылішча. У пастанове прэзідыума горсовета ад 31 жніўня 1938 г. было сказана: да 15 верасня аднавіць і абсталяваць раней закрытую сталовую на тэрыторыі педвучылішча. Аднак гэта пастанова і зараз яшчэ не выканана.

Дырэктар гомельскага педвучылішча тав. Гурман неаднаразова звяртаўся ў горсовет і комунаддзел, каб прадаставілі памяшканне для сталоўкі, але ўсе спробы былі дарэмны.

Горсовет гэтай справай зусім не цікавіцца.

Пытанне аб грамадскім харчаванні не раз узнімалася на старонках газет, але гэтыя сігналы асталіся без вынікаў. Неабходна рашуча ўзяцца за ліквідацыю вынікаў шкодніцтва ў справе грамадскага харчавання. Патрэбна зразумець, што справа грамадскага харчавання студэнтаў ёсць справа выключнай важнасці.

Студэнт АФАНАСЕНКА.

—О—

ДОМ БЕЗ ГАСПАДАРА

У ліпені месяцы 1937 г. у выніку пажару згарэў дом № 47 па Рэспубліканскай вуліцы (Менск). Нашы тры сям'і асталіся без жылля.

На аснове пастановы прэзідыума горсовета нас усялілі ў дом Наркамзема па Танкавай вул. № 67. Фактычна гэта не дом, а хлеў інкубатарнай станцыі, які перарабілі для жылля, але яшчэ не закончылі. Памяшканне без фундамента, стаіць на падгніўшых драўляных калках, дах працякае. Аднак, рамантаваць ніхто і не думае. Наркамзем не хоча па той прычыне, што ў доме жывуць не наркамземаўскія работнікі, горсовет не хоча, бо гэта не яго дом. А нам, як жыхарам гэтага дома, з-за фармальных адносін горсовета і Наркамзема прыходзіцца цярпець і холад і сырасць. Мала таго, на працягу паўтара года не зрабілі прыбіральні і памыйнай ямы.

Мы ўжо дзесяткі раз звярталіся ў горсовет да намесніка старшыні тав. Мільхмана і ў горкамгас, каб стварылі ўмовы для жылля або перасялілі нас у другія кватэры, аднак ні таго, ні другога горсовет не зрабіў і да сёння шняга дня.

І. ФРАЙМАН, М. МАЗО, М. ШАПІРА.

КЛАСІК ЯЎРЭЙСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

(Да 80-годдзя з дня нараджэння Шолам-Алейхема)

У сакавіку 1939 года мінае 80 год з дня нараджэння Шолам-Алейхема — класіка яўрэйскай літаратуры.

Шолам-Алейхем — любімы пісьменнік працоўнага народа. Яго чыталі і чытаюць мільёны. Гэта адзін з нямногіх сусветных пісьменнікаў, які даступны любому чытачу. Гэта пісьменнік сапраўды народны. У цяжкія часы царызма ён сваімі раманамі і апавяданнямі, п'есамі і маналогамі прымушаў народ смяяцца, забываць пра сваё гора і крыўды. У яго кнігах народ убачыў увесь трагізм і камізм свайго становішча. Народ, чытаючы яго кнігі, плакаў і смяяўся, смяяўся і плакаў.

У мястэчках і гарадах былой «чарты аседласці» яўрэйская беднata збіралася групкамі ў цесным кругу чытаць творы Шолам-Алейхема. Неяк устанавілася такая традыцыя праводзіць вечар з Шолам-Алейхемам. Ён быў самым дарагім гасцём у доме яўрэйскіх працоўных.

***

Шолам-Алейхем стварыў цэлую галерэю вобразаў, ахапіўшы вялікі круг сацыяльных з'яў яўрэйскага жыцця канца XIX і пачатку XX стагоддзя. Рысуючы яўрэйскае мястэчка, ён нібы пераклікаецца з асновапаложнікам новай яўрэйскай літаратуры Мендэлем Мойхер Сфорымам.

Але калі Мендэль Мойхер Сфорым даў нам мястэчка ў яго феадальна-патрыярхальным становішчы з яго коснасцю, інерцыяй і непарушным кансерватыўным бытам, то мястэчка Шолам-Алейхема ўжо ахоплена інтэнсіўнай рухавасцю і актыўнасцю, уласцівай капіталістычнаму свету.

Адзін з цэнтральных вобразаў твораў Шолам-Алейхема Менахем Мендл — чалавек паветра — з'яўляецца збіральным тыпам яўрэйскай дробнай буржуазіі, які імкнецца з мястэчка ў капіталістычны горад. З выключнай сілай, з велізарнай мастацкай праўдай пісьменнік паказвае, да чаго прыводзяць летуценні гэтага дробнага буржуа. Усе справы яго церпяць крах, канчаюцца няўдачай і ўсе фантастычныя планы разбіваюцца ўшчэнт.

У гэтай бліскучай кнізе, пабудаванай у форме пісем ад Менахем Мендла да жонкі і наадварот, бачны ўвесь кантраст старога мястэчковага быта і быта, які нарадзіўся ў капіталістычных умовах.

У кожным пісьме жонка раіць свайму мужу кінуць усе гэтыя сумазбродныя затеі і вярнуцца назад дадому. Але Менахем Мендл не траціць надзеі, ён прадаўжае будаваць свае далейшыя ілюзіі, ён спадзяецца, што недзе нешта выйдзе, што ён стане нарэшце на ногі і не перастае ў кожным пісьме пацяшаць сваю жонку.

Менахем Мендл — чалавек паветра — стаў у народзе назоўным імем. Чалавека-няўдачніка, які не ўмее прыстасавацца сябе да ўмоў акаляючага жыцця, называюць імем Менахем Мендла.

Асобныя рысы вобраза Менахем Мендла мы знаходзім у многіх персанажах Шолам-Алейхема. У кнізе «Хлопчык Мотл» рысы менахеммендэлізма мы сустракаем у брата Мотэля ў Элі і ў дзядзі Мотэля ў Піні.

Наогул, шматлікі персанаж Шолам-Алейхема канцэнтруецца вакол трох асноўных яго вобразаў: Менахем Мендл, хлопчык Мотл і Тэўе малочнік. «Хлопчык Мотл» — гэта цудоўная кніжка аб жыцці яўрэйскага дзіцяці. Якой любоўю, якой мяккасцю да дзяцей бедняты прасякнуты старонкі гэтай кнігі! Яна з'яўляецца самай любімай кнігай нашай дзетвары.

Шолам-Алейхем вельмі любіў дзяцей. Апрача «Хлопчыка Мотл» ён напісаў цэлы рад апавяданняў для дзяцей. Сярод гэтых апавяданняў ёсць шэдэўры мастацкага слова, але «Хлопчык Мотл» — кніга неперасягнёная.

А. М. Горкі, прачытаўшы ў 1910 годзе гэту кнігу ў перакладзе на рускую мову, напісаў Шолам-Алейхему:

«Шчыра паважаны сабрат!

Кнігу Вашу атрымаў, прачытаў, смяяўся і плакаў. Цудоўная кніга. Пераклад, здаецца мне, зроблен умела і з любоўю да аўтара, хаця ў асобных месцах адчуваецца, што на рускай мове цяжка перадаць журботы і сардэчны гумар арыгінала. Я кажу — адчуваецца.

Кніга мне моцна падабаецца. Яшчэ раз скажу — надзвычайная кніга! Уся яна зіхаціць такой слаўнай, дабротнай і мудрай любоўю да народа, а гэта пачуццё такое рэдкае ў нашы дні.

Шчыра жадаю Вашай кнізе поспеху, не сумняваюся ў ім. Моцна цісну руку.

М. Горкі».

Калі ў кнізе «Хлопчык Мотл» Шолам-Алейхем выразіў сваю любоў да дзяцей, да дзяцей яўрэйскай бедняты, то ў кнізе «Тэўе малочнік» пісьменнік з такой-жа любоўю нарысаваў нам Тэўе, гэтага чалавека з народа, моцна звязанага з зямлёй, які любіць жыццё, прыроду, гэтага аптыміста пры ўсіх пакутах жыцця. Тэўе малочнік — гэта абаяльная асоба людзей з народа, народнага мудраца, падкупаючага сваім ясным розумам і неперамажнай верай у жыццё. Да гэтага вобраза ён аднёсся з вялікай сур'ёзнасцю, з любоўю і працаваў над ім 20 год.

Гэты вобраз мястэчковага працоўнага яўрэя па свайму мяккаму, цёпламу лірызму і ўласціваму яго аптымізму з'яўляецца вобразам своеасаблівым і займае асобнае сваё месца сярод юмарыстычных вобразаў сусветнай літаратуры.

Творчасць Шолам-Алейхема шматвобразная. Апрача памянёных кніг ён напісаў цэлы рад раманаў і п'ес. Шырока вядомы раман «Блукаючыя зоркі», «Запіскі комівояжэра» і інш. У п'есах: «Дзвесце тысяч», «Менчэн», «Мазелтоў» і інш. пісьменнік высмейвае буржуазію і любоўна паказвае эксплаатуемы народ.

Гэтыя п'есы не сыходзяць з падмосткаў яўрэйскіх тэатраў. Таксама інсцэніроўкі раманаў «Менахем Мендл», «Тэўе малочнік», «Блукаючыя зоркі», «Стэмпеню» і інш. радуюць яўрэйскага гледача і ставяцца да сённяшняга дня нашымі тэатрамі.

На вобразах п'ес Шолам-Алейхема вырас цэлы рад яўрэйскіх выдатных актораў нашых совецкіх тэатраў.

Драматургічныя вобразы Шымеле Сарокер, Салавейчык, Эцэ-Мене, Менахем Мендл, Тэўе малочнік, Годл Голдэ, рэб Алтэр і інш. хвалююць яўрэйскага гледача сваімі жывымі характарамі і глыбокім рэалізмам.

Шолам-Алейхем буйнейшы мастак-рэаліст яўрэйскай літаратуры. Сваю літаратурную дзейнасць ён пачаў барацьбой супроць псеўда-рэалізма, супроць ілжывай народнасці і бульваршчыны Шомера. Ён астаўся ўсё сваё жыццё верным прынцыпам рэалізма, народнасці ў літаратуры і стаў найвялікшым пісьменнікам.

***

Уся совецкая грамадскасць рыхтуецца адзначыць дату нараджэння Шолам-Алейхема.

Рыхтуюцца пераклады твораў пісьменніка на мовы народаў СССР.

Праўленне Саюза совецкіх пісьменнікаў Беларусі праводзіць цэлы рад вечароў, прысвечаных Шолам-Алейхему.

Перад смерцю (памёр ён у 1916 годзе ў Нью-Ёрку) Шолам-Алейхем завяшчаў:

«Дзе-б я ні памёр, хай мяне хаваюць не паміж арыстакратаў, паважных людзей і багацеяў, а паміж простых рабочых-яўрэяў, сярод сапраўднага народа, каб помнік, які паставяць потым на маёй магіле, асвятляў-бы простыя магілы вакол мяне, і каб простыя магілы ўпрыгожвалі мой помнік так, як просты сумленны народ асвятляў жыццё свайго народнага пісьменніка».

Народ любіў свайго пісьменніка. На пахаванні ў Нью-Ёрку за грабам пісьменніка ішло 300 тысяч людзей.

У дзень свайго 25-гадовага юбілею ў 1908 годзе, знаходзячыся на лячэнні ў Італіі, мыслі пісьменніка былі заняты тым, як-бы пазбавіцца ад сваіх эксплаататараў-выдаўцоў, якія нажываліся на яго выданнях, пакідаючы ў той-жа час пісьменніка без сродкаў на жыццё.

Толькі ў краіне соцыялізма творы пісьменніка атрымалі тую ацэнку, якую яны заслужылі. Класічная спадчына Шолам-Алейхема ўзнята ў нас на небывалую вышыню.

Ён любімы і ўшанаваны ўсімі народамі вялікай нашай радзімы.

З. АКСЕЛЬРОД, Г. КАМЯНЕЦКІ.

МАЛЕНЬКІ ФЕЛЬЕТОН

БЕЗ ЦЯГАНІНЫ

(Дзённік радыёаматара)

29 верасня 1938 г. Дзевяцігадовая дачурка Ліля не дае супакою: папа, правядзі радыё, хачу слухаць музыку і спевы. Сумленна прызнацца, я таксама вялікі аматар музыкі. Апрача таго, радыё — гэта не толькі музыка, але і лекцыі, даклады, апошнія весткі. Вырашыў. Гэтымі днямі пайду на радыёвузел — дагаворуся аб праводцы радыё.

1 кастрычніка. Прышоў на менскі радыётрансляцыйны вузел. Раскажаў аб прычыне свайго прыходу. Заплаціў грошы, атрымаў квітанцыю і абанементную кніжку. Сабраўся выходзіць. Успомніў, што абанементная кніжка гэта яшчэ не голас дыктара, і рашыў спытаць, калі буду мець задавальненне слухаць у сябе радыё. Мне адказалі:

— Гэтымі днямі.

З кім, пытаю, мне давядзецца мець справу.

— З тэхнікам Бельскім.

23 кастрычніка. Тэрмін «гэтымі днямі» яшчэ не надышоў. Ніякага Бельскага я і ў вочы не бачыў. Ніхто не прыходзіў запытаць, як я сябе адчуваю з абанементнай кніжкай і без радыё, і як мне спадабаліся апошнія канцэрты, што перадаваліся з Масквы.

Зайду, думаю, на радыёвузел, даведаюся — у чым справа. Можа ў іх аварыя якая здарылася у эфіры, ці можа тэхнік захварэў? Заходжу туды. Мне гавораць:

— Нічога асаблівага за час вашай адсутнасці ў нас не здарылася. Ніякіх аварый! Усе здаровы, атрымалі вашы пажаданні, дзякуем, таго і вам жадаем.

— Як-жа будзе з маім радыё?

— З вашым радыё?! Вось тут справа крыху горш.

— Чаму горш?

— Бельскага няма і начальніка Недзельцова таксама няма.

26 кастрычніка. Устаў з галаўным болем. Учора вечарам мне прышлося выслухаць немала горкіх слоў ад жонкі. Яна мяне назвала няўдачнікам і навіт гультаём. Усе, гаворыць, людзі як людзі, а ты навіт радыё правесці не можаш. Што мне было ёй адказаць? — Ідзі раскажы жонцы, што работа менскага радыёвузла яшчэ не дасягнула адпаведнай вышыні.. Раскажы ёй, што ўсе скаргі яна не па таму адрасу накіравала, калі яна і слухаць нічога не хоча...

Зайшоў на радыёвузел, нікога не застаў. Пашоў ні з чым.

1 лістапада. Рыхтуемся да вялікага свята. Ах, як добра было-б мець радыё ў дні свята! Слухаць Маскву, Красную плошчу. Ліля падыходзіць, бярэ руку маю, глядзіць мне ў вочы.

— Папа, а калі ў нас будзе радыё?

Што мне ёй адказаць! Надзяю паліто і накіроўваюся, Куды-б вы думалі? Ну, вядома, на радыёвузел. Не ведаю, які ў мяне быў выгляд: у люстра не глядзеў. Першае пытанне, якое мне задалі на радыёвузле, было такое:

— Вы чымсьці нездаровы, на вас твару няма. У вас якія-небудзь вялікія перажыванні?

— Перажыванні?! Я ледзь не вылаяўся. Самі ведаюць, чаму я так асунуўся, а яшчэ пытаюць. Начальнік даў шчырае слова: да свята радыё будзе праведзена.

5 лістапада. Навін ніякіх. Радыё слухаюць тыя, у каго яно ёсць. Я-ж праджываю свае маршруты па добра асвоенай трасе: кватэра — радыёвузел — назад. Наблізіўся да ўстанаўлення рэкорду па бегу і прыжках.

Сёння мне адказалі:

— Даем чэснае слова: заўтра будзе ў вас радыё.

Паглядзім, што гэта будзе за чэснае слова.

6 лістапада. З жалем канстатую, што слова начальніка радыёвузла аказалася не зусім чэсным. Радыё мне яшчэ не правялі.

9 лістапада. Пазваніў у бюро скарг Упаўнаважанага Наркамата сувязі СССР па БССР. Выслухалі мяне, запісалі і абяцалі выясніць. Што тут патрабуе выяснення — для мяне і цяпер не ясна.

11 лістапада. Адбылася доўгачаканая сустрэча з Бельскім. Між намі была такая размова.

— Як, хіба вам яшчэ не правялі радыё? Не можа гэтага быць!

Згодзен, кажу, не можа гэтага быць і не павінна так быць. Але разам з тым, так яно ёсць.

13 лістапада. Брава! Прышоў канец маім прыгодам Сёння правялі радыё. Не прайшло і паўтара месяца з дня ўплаты грошай, а я ўжо маю радыё. Вечарам сабралася ўся сям'я. Селі чай піць. Расказваю дзецям, як дабіваўся праводкі радыё. Дзеці ўважліва слухаюць, глядзяць на мяне з захапленнем. На іх тварах чытаю: вось які ў нас папа — настойлівы, энергічны, столькі цяжкасцей перанёс, а ўсё-ж дабіўся свайго.

С. КРАЎЦОЎ.

На Усебеларускім стадыёне ў Менску 20 лістапада г. г. адбылося спаборніцтва фізкультурнікаў-гранатамётчыкаў — калгаснікаў Менскага раёна. НА ЗДЫМКУ: начальнік ваеннай падрыхтоўкі менскага райсовета Асоавіяхіма тав. Каваленка П. П. тлумачыць умовы спаборніцтва, значэнне і дзеянне гранаты ўзору 1914 года. Фото Шышко (СФ).

Міжнародны шахматны турнір

Відавочна, сказваецца стамленне пасля 9 напружаных тураў. Дзесяты тур, які іграўся 20 лістапада ў галандскім горадку Брэда, быў багат пралікамі і нічыйнымі. Не гледзячы на тое, што гэты тур даў рад баявых схватак, можна чакаць, што па рэзультатах яго ён акажацца самым мірным за ўвесь турнір.

У партыі Рэшэўскі — Батвінік белыя вычурна разыгралі дэбют, што совецкі гросмайстар вельмі добра скарыстаў і атрымаў багатую шансамі пазіцыю. Тонкай і смелай атакай чорных Батвінік дабіўся, здавалася-б, рашаючай перавагі і... дапусціў грубы прагляд. У адзін з момантаў пазіцыя была крытычнай для Батвініка. Аднак, Рэшэўскі таксама зацнуў. Батвінік скарыстаў яго прагляд і пазбегнуў пагражаючай небяспекі. У ускладненым становішчы вынікла нічыйны выхад партыі — нічыя.

Вострую партыю разыгралі і Капабланка з Файнам. Экс-чэмпіён свету іграў найлепшым чынам і перавёў партыю ў лепшы для сябе эндшпіль. Але і тут не абышлося без прагляду, і, хаця ў ускладненай пазіцыі Капабланка таксама захоўвае некаторую перавагу, якую, відаць, недастаткова будзе для выйгрыша.

Алёхін у партыі з Эйве афарбаваў пешку і развіў моцны націск на правым фланге. Эйве аказаўся на вышыні свайго становішча і выдатна абараніўся. Партыя перайшла ў спакойны эндшпіль, і згадзіліся на нічыю.

Толькі адна партыя — Керэса з Флорам — была выключэннем з своеасаблівага «правіла прагляда», устаноўленага ў 10 туры. Гэта партыя адбылася без праглядаў, але ў ёй не было і барацьбы. На 30-м ходзе партнёры згадзіліся на нічыю.

Вялікая колькасць адкладзеных партый не дае магчымасці зараз вызначыць становішча кожнага з удзельнікаў. Дагульванне, якое адбываецца ўчора ў Амстэрдаме, відавочна, унясе неабходную яснасць у турнірную табліцу. Сёння іграецца 11-ты тур.

ГУРТКІ ГРАНАТАМЁТЧЫКАЎ У КАЛГАСАХ

Калгаснікі Менскага сельскага раёна горача падтрымалі пачын калгаснікаў-казакаў Дона аб авалоданні гранатамятаннем. У радзе калгасаў ужо арганізаваны гурткі гранатамётчыкаў. У калгасе імя ЦК КП(б)Б, Гатаўскага сельсовета, гранатамятанне — любімы спорт калгаснікаў. 15 таварышоў рэгулярна прыходзяць на калгасную пляцоўку. Калгаснік Кірэй Гладкі ўжо мятае гранату на адлегласць 42 метраў, калгаснік Сцяпан Гладкі — на 40 метраў, калгасніца Ліда Місёнак — на 26 метраў. Гуртком гранатамётчыкаў кіруе фізкультурны арганізатар — калгаснік Аляксандр Гаварскі.

Гурткі гранатамётчыкаў таксама арганізаваны ў калгасе «Чырвоны баец», Дабрынёўскага сельсовета, імя Леніна, Падгайскага сельсовета, і т. д.

ПЕРАД АЛІМПІЯДАЙ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

У першай палавіне снежня ў Смаленску адбудзецца алімпіяда мастацкай самадзейнасці чыгуначнікаў Заходняй чыгункі.

Гурткі мастацкай самадзейнасці менскага клуба імя Леніна шырока разгарнулі падрыхтоўку да паказу сваіх поспехаў.

Харавы гурток рыхтуе да алімпіяды пяць песень з жыцця чыгуначнікаў і рад нацыянальных беларускіх песень. Дзіцячы харэаграфічны (танцавальны) гурток выканае беларускі танец «Крыжачок», гурток дарослых — «Лявоніху».

Драматычны гурток будзе прадстаўлен групай чытчыкаў-дэкламатараў, якія прачытаюць рад мастацкіх твораў, прысвечаных вялікай Сталінскай Канстытуцыі.

КАДРЫ ДЛЯ ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА

Па г. Менску закончан падбор і зацвярджэнне перапісных кадраў, зацвярджаны — 922 чалавекі. Сярод іх 247 чалавек — актывісты выбарчых кампаній па выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР. Членаў і кандыдатаў партыі — 58, камсамольцаў — 660.

Па Менску створаны 11 перапісных аддзелаў, 75 інструктарскіх участкаў і 464 лічыльныя участкі. Створаны участкі пры бальніцах, гасцініцах і на вакзале. Закончан інструктаж загадчыкаў і намеснікаў перапісных аддзелаў. Пры ўстановах і прадпрыемствах створаны 80 камісій садзейнічання.

Гарадскім камітэтам КП(б)Б пры Доме партактыва арганізаваны двухдзённыя курсы з адрывам ад вытворчасці для агітатараў і прапагандыстаў па пытаннях перапісу. Праз курсы пройдуць звыш 1.000 агітатараў і прапагандыстаў і каля 500 хатніх гаспадынь — актывістак выбарчых кампаній у Вярхоўныя Советы СССР і БССР.

23 лістапада Кагановіцкі гаркомам КП(б)Б праводзіць нараду партыйнага актыва раёна па пытанню перапісу. Такія нарады будуць праведзены і ў астатніх раёнах.

ДА ХХ-ГОДДЗЯ БССР

У студзені месяцы 1939 года спаўняецца 20 год з дня ўтварэння Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Праўленне саюза совецкіх пісьменнікаў БССР намеціла рад мерапрыемстваў па падрыхтоўцы да гэтай знамянальнай даты.

У прыватнасці Праўленне пасылае брыгады пісьменнікаў на прадпрыемствы, заводы, у калгасы і соўгасы рэспублікі для напісання мастацкіх нарысаў аб дасягненнях на гаспадарчым і культурным фронце за 20 год. Вынесена таксама спецыяльнае рашэнне аб стварэнні калектыўнай паэмы да дваццацігоддзя. Дзіцячыя пісьменнікі будуць пісаць рад апавяданняў для дзяцей.

Што чытаюць байцы

Кожны дзень пасля заняткаў бібліятэку Н-скай часці запаўняюць чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі. Бібліятэка, якая налічвае 20 тысяч тамоў, задавальняе вялікі попыт байцоў і камандзіраў на творы класікаў марксізма-ленінізма, мастацкую і ваенную літаратуру.

Абанементныя карткі чытачоў гавораць аб вялікім палітычным і культурным росце байцоў. Чырвонаармеец тав. Байбазараў у гэтым годзе прачытаў 45 кніг. Сярод іх — «Жан Крыстоф» — Рамэн Ралана. «Мне 20 год» — Беланжэ, творы Пушкіна, Горкага, А. Талстога, Н. Астроўскага і інш.

Малады баец тав. Ільін за апошні час прачытаў «Большэвікі граніцы» — Шапавалава, «Преступление Мартына» — Бахмецьева, «Очерки бурсы» — Памялоўскага і іншыя.

ФІЛЬМ „ВЯЛІКАЕ ЗАРАВА" НА ЭКРАНАХ БССР

Нядаўна Тбіліская кіностудыя выпусціла на экраны Саюза выдатны гісторыка-рэвалюцыйны фільм «Вялікае зарава» — па сцэнарыю Г. Цагарэлі і М. Чыаурэлі. У фільме ярка запечатлены вобразы вялікіх правадыроў чалавецтва — В. І. Леніна і І. В. Сталіна.

Для БССР атрыманы 7 экземпляраў фільма «Вялікае зарава». Днямі ён пачне дэманстравацца ў Менску, Віцебску, Гомелі, Мазыры і інш. гарадах і раёнах рэспублікі. Фільм ужо дэманстраваўся ў Барысаве. За 6 дзён яго прагледзела каля 12 тысяч працоўных.

НОВЫЯ АБАРОННЫЯ ГУРТКІ НА ФАБРЫЦЫ

ДОБРУШ. На папяровай фабрыцы «Герой працы» прыкметна ажывілася абаронная работа. За час абмену асоавіяхімаўскіх білетаў у рады Асоавіяхіма ўступіла больш 400 новых членаў. Створана 5 стралковых гурткоў. За апошні час 106 рабочых і работніц здалі нормы на абаронныя значкі. 12 рабочых без адрыву ад вытворчасці авалодалі лётнай справай. 500 чалавек выказалі жаданне набыць працівагазы. Рабочыя часта трэніруюцца працаваць у працівагазах. У паккамерным цэху арганізавана стаханаўская брыгада імя Асоавіяхіма. Брыгадзірам яе з'яўляецца член Цэнтральнага Совета Асоавіяхіма БССР тав. Васількова.

Пытаннем наладжвання абароннай работы і дапамогі Асоавіяхіму штодзень займаецца фабрычны партыйны камітэт. Для членаў Асоавіяхіма праводзяцца лекцыі і даклады аб міжнародным становішчы.

ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫЯ КАЛГАСНЫХ ДВАРОЎ БССР

Тысячы калгасных двароў БССР электрыфікаваны ў гэтым годзе за лік новапабудаваных і пашырэння старых мясцовых электрастанцый. Нядаўна калгаснікі калгасаў «VI з'езд Советаў» і «Краіна Советаў», Чэрыкаўскага раёна, атрымалі новую гідраэлектрастанцыю, пабудаваную на мелкаводнай рацэ. Магутнасць станцыі — 30 кіловат. Ярка запалілася лямпачка Ільіча ў калгасных дамах, калгасных пабудовах. У Чавускім раёне на мелкаводнай рацэ пушчана ў эксплаатацыю Скварская калгасная гідраэлектрастанцыя, якая дае энергію для 110 светакропак калгаса «Першае мая».

За лік пашырэння электрастанцый за гэты год калгаснікі Гомельскага раёна атрымалі 600 светакропак, калгаснікі Віцебскага раёна — 577 светакропак, калгаснікі Магілеўскага раёна — 306 светакропак і т. д. Ад Белгрэса электрыфікавана Селюцкая МТС, Віцебскага раёна. Да канца лістапада сотні калгасных двароў Прапойскага, Полацкага і іншых раёнаў атрымаюць электрычнае асвятленне. У Рагачоўскай МТС пускаецца ў эксплаатацыю новая электрастанцыя, магутнасцю ў 65 кіловат.

ВАКАЛЬНЫ КАНЦЭРТ

18 лістапада ў Менску сіламі студэнтаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі і вучняў музыкальнага вучылішча быў дан канцэрт, прысвечаны дэкадзе совецкай музыкі.

У канцэрце прымала ўдзел 17 чалавек студэнтаў, якія выканалі сорак два творы рускіх, беларускіх, украінскіх совецкіх кампазітараў.

Усе нумары былі выкананы вельмі ўдала. Асаблівай увагі заслугоўваюць выступленні студэнтаў Гарэлік, Петрачэнка, Галла, Сімакоўскай, Біруковіч і інш.

З асаблівым захапленнем сустрэлі слухачы выступленне маладога студэнта падрыхтоўчага аддзялення тав. Картавенкі, які высокамастацка выканаў песню Лёнькі з оперы «Братья» — кампазітара Хрэннікава і «Счастливая станица» — кампазітара Жаркоўскага і рад іншых выступленняў.

Канцэрт паказаў, што наша краіна мае вялікую колькасць маладых талентаў, якія здольны ўзняць вакальнае мастацтва на такую вышыню, на якой яно ніколі не было і не можа быць узнята ні ў адной капіталістычнай краіне.

ДАЎЖАНСКІ.

Дзённік

Сёння, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой № 18, уваход з вуліцы Энгельса) адбудзецца кансультацыя для членаў ВКП(б), прапагандыстаў, совецкай інтэлігенцыі горада, прыступіўшых да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б), на тэму: «Як трэба прыступаць да вывучэння першага раздзела гісторыі ВКП(б)».

Уваход вольны.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара **Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.**

ДА ЎВАГІ КАЛГАСАЎ!

Беларуская кантора ДЗЯРЖБАНКА ПРЫСТУПІЛА ДА СКЛАДАННЯ ПЛАНА крэдытавання калгасаў на 1939 г.

ПРОСЬБА ДА УСІХ КАЛГАСАУ ДА 1 СНЕЖНЯ ПАДАЦЬ ЗАЯВУ У СВАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ДЗЯРЖБАНКА НА ПАТРЭБНЫ КРЭДЫТ КАЛГАСУ У 1939 ГОДЗЕ ПАКВАРТАЛЬНА, УКАЗАУШЫ НА ЯКОЕ МЕРАПРЫЕМСТВА ПАТРЭБЕН КРЭДЫТ І НА ЯКУЮ СУМУ.

Адсутнасць заяўкі якога-небудзь калгаса пазбавіць Дзяржбанк магчымасці своечасова забяспечыць калгас крэдытам.

БЕЛКАНТОРА ДЗЯРЖБАНКА.

ДА ВЕДАМА ЎСІХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ, УСТАНОЎ І ГРАМАДЗЯН

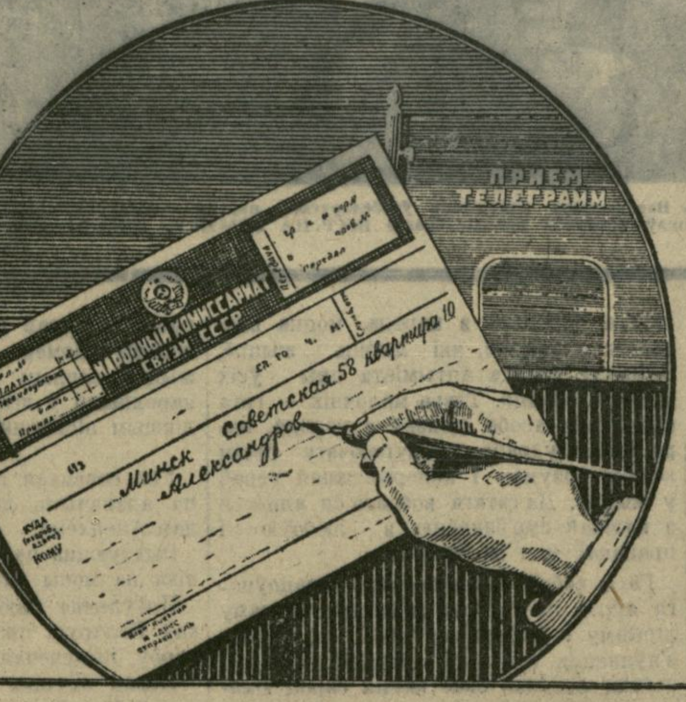

На падставе ТЭЛЕГРАФНЫХ ПРАВІЛ І УКАЗАННЯУ НК СУВЯЗІ АБАВЯЗКОВА ЗАХОУВАННЕ НАСТУПНЫХ ПРАВІЛ пры пасылцы тэлеграм:

1. ТЭЛЕГРАМА павінна быць напісана разборчыва чарніламі без паправак, або ясна надрукавана на пішучай машынцы на плотнай белай паперы, або на тэлеграфным бланку і абавязкова праз два інтэрвалы.

2. У ТЭЛЕГРАМАХ не дазваляецца пісаць скарочана-злучаныя словы, супярэчачыя правілам граматыкі, не ўжываемыя ў звычайнай разгаворнай гутарцы і ў друку, як напрыклад: спецзаказ, акбакі, юршкола, анемлошадей, сыролесматериал, гружвагоны і т. д. Замест такіх слоў павінна быць напісана: специальный заказ, акумуляторные баки юридическая школа, анемичных лошадей, сырой лесоматериал, груженные вагоны і т. д.

3. ТЭЛЕГРАМЫ, не адпавядаючыя ўказаным патрабаванням, напісаныя неразборчыва праз капіроўку, на кавалках паперы, алоўкам, на папіроснай паперы, са скарочана-злучанымі словамі і з адбіткам пячаткі, закрываючым адрас тэкст ці подпіс тэлеграмы,— тэлеграфам прымацца не будуць.

УПРАЎЛЕННЕ ЎПАЎНАРКАМСУВЯЗІ СССР ПА БССР.

Белдзяржтэатр оперы і балета (па мяшканне Дзярж яўрэйск тэатра БССР)

22 лістапада

ЛЕБЯДЗІНАЕ ВОЗЕРА

Абанемент № 22.

Пачатак у 8 гадзін веч.

Каса—з 12 да 2 і з 5 да 8 г. веч.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр

22 лістапада

КАЦЯРЫНА ЖАРНАСЕК.

Абанемент № 21.

Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»

ЧАЛАВЕК З РУЖЖОМ

Кінотэатр «Спартак»

КАЦЯРЫНА

ГОМЕЛЬСКІ ПЕДАГАГІЧНЫ ІНСТЫТУТ абвяшчае НАБОР

НА 8-МЕСЯЧНЫЯ КУРСЫ ПА ПАДРЫХТОЎЦЫ НАСТАЎНІКАЎ ФІЗІКІ І МАТЭМАТЫКІ.

На курсы прымаюцца асобы, маючыя сярэднюю адукацыю і вытрымаўшыя іспыты па фізіцы, матэматыцы, палітграмаце, рускай і беларускай мовах.

Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй у размеры 200 руб. у месяц кватэрнымі — 60 руб. у месяц.

Заявы з падрабязнай аўтабіяграфіяй і дакументамі аб адукацыі становішчы здароўя, 3 засведчанымі ў дзяржаўнай установе фотакарткамі (3х4 см. без галаўнога ўбора) накіроўваць поштай або здаваць асабіста ў канцылярыю інстытута (гор Гомель Пролетарская, 2) да 25 лістапада.

Іспыты з 25 да 30 лістапада. Пачатак заняткаў — 1 снежня г. г.

ДЫРЭКЦЫЯ ПЕДІНСТЫТУТА.

Дзіцячы кінотэатр

ТОМ СОЙЕР

Кінотэатр «Навіны дня»

1. Вялікая гадавіна (парад на Краснай плошчы Масквы 7 лістапада 1938 г.).
2. Песня аб Сталіне.
3. Песня далёкаўсходняя.

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»

гукавы мастацкі фільм

11 ЛІПЕНЯ

АДКРЫТА ПАДПІСКА на 1939 г. на ФІЗКУЛЬТУРНЫЯ ЖУРНАЛЫ

ЎСЕСАЮЗНАГА КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ ФІЗКУЛЬТУРЫ І СПОРТУ ПРЫ СНК СССР.

НАЗВА ВЫДАННЯЎ	Кольк. нумароў у год	ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: 12 мес.	6 мес.	3 мес.	Цана асобнага нумара.
ГИМНАСТИКА . . .	12	14 р. 40 к.	7 р. 20 к.	3 р. 60 к.	1 р. 20 к.
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ	12	26 р. 40 к.	13 р. 20 к.	6 р. 60 к.	2 р. 20 к.
НА СУШЕ И НА МОРЕ	12	9 р. 60 к.	4 р. 80 к.	2 р. 40 к.	— 80 к.
ФИЗКУЛЬТУРА И СПОРТ	24	24 р.	12 р. —	6 р. —	1 р. —
ШАХМАТЫ В СССР . .	12	12 р.	6 р. —	3 р. —	1 р. —
БЮЛЛЕТЕНЬ КОМИТЕТА	12	7 р. 20 к.	3 р. 60 к.	1 р. 80 к.	—
ШАХМАТНО-ШАШЕЧНАЯ ГАЗЕТА . . .	72	18 р. —	9 р. —	4 р. 50 к.	—

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ўсюды на пошце ўпаўнаважанымі і аддзяленнямі КОГІЗ'а.

Адміністрацыя, мясцком, групком і калектыў работнікаў Белкаапромсовета выказваюць спачуванне супрацоўніцы т. ХАНІНАЙ Ф. М. з прычыны пасцігшага яе гора — смерці МАЦЕРЫ.

ДЗЯРЖАЎНАЯ УНУТРАНАЯ ПАЗЫКА ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ

(ВЫПУСК ЧАЦВЕРТАГА ГОДА)

БЯСПРОЙГРЫШНЫ ВЫПУСК

ДАВЕДАЧНАЯ ТАБЛІЦА ДЗЕВЯТАГА ТЫРАЖА ВЫЙГРЫШАЎ.

Тыраж праводзіўся 17 і 18 лістапада 1938 г. у г. Ташкенце.

У 9-м тыражы выйгрышаў Пазыкі другой пяцігодкі (выпуск чацвертага года) выйгрышы выпалі на наступныя нумары серый і абліґацый ва ўсіх двухстах разрадах бяспройгрышнага выпуску пазыкі (у суму выйгрыша ўключан нарыцацельны кошт выйграўшай абліґацыі):

№№ серый	№№ абліґацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ абліґацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ абліґацый	Размер выйгрыша ў рублях
00784	1—50	150	06303	36*)	500	13572	33*)	500
00834	1—50	200	06615	18*)	500	13583	50*)	500
00952	1—50	200	06673	03*)	500	13649	10*)	1.000
01177	15*)	500	06779	26*)	500	14107	1—50	150
01763	45*)	1.000	06953	1—50	200	14241	1—50	150
01852	1—50	150	07277	1—50	150	14718	1—50	150
02044	49*)	500	07633	13*)	500	14947	18*)	500
02157	1—50	150	08148	1—50	150	14963	1—50	200
02318	1—50	200	08451	1—50	150	15703	21*)	500
02417	24*)	500	08604	1—50	200	15711	1—50	150
02981	45*)	500	08717	1—50	200	15727	1—50	150
03083	1—50	150	08838	1—50	150	15868	1—50	150
03156	07*)	500	09019	1—50	150	15916	39*)	500
03297	22*)	500	09106	21*)	500	16441	1—50	200
03400	1—50	200	09410	17*)	500	16714	10*)	500
03525	1—50	200	09530	34*)	500	16717	45*)	500
04091	1—50	150	09590	1—50	200	16735	31*)	500
04096	04*)	500	09616	49*)	3.000	17042	1—50	200
04260	25*)	500	09784	1—50	150	17357	1—50	150
04281	1—50	150	10205	41*)	500	17555	1—50	200
04387	06*)	500	10524	21*)	500	17659	18*)	500
04439	11*)	500	10602	1—50	150	18068	1—50	150
04458	39*)	500	10645	19*)	1.000	18258	06*)	500
04707	1—50	150	10671	36*)	500	18331	13*)	500
04817	14*)	500	11038	03*)	500	18415	37*)	500
04839	1—50	150	11380	1—50	200	18582	21*)	500
04906	1—50	150	11578	07*)	500	18690	40*)	500
05011	1—50	150	11738	1—50	150	18708	1—50	150
05172	25*)	500	11780	33*)	500	18834	1—50	200
05263	40*)	500	11830	17*)	500	18968	1—50	200
05272	1—50	200	12241	44*)	500	19044	1—50	200
05340	1—50	150	12309	1—50	150	19096	28*)	500
05411	1—50	150	12578	33*)	500	19330	1—50	200
05413	15*)	1.000	12676	10*)	1.000	19612	1—50	150
05416	1—50	150	12766	1—50	150	19789	1—50	150
05847	1—50	150	13037	1—50	150	19874	38*)	500
06204	33*)	500	13281	27*)	500	19955	24*)	500
06214	1—50	150	13545	1—50	200			

*) Астатнія 49 нумароў абліґацый гэтай серыі выйгралі па 150 рублёў кожны.

Уп. Галоўлітбела № К—5852. Менск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. П., Л., Щ.